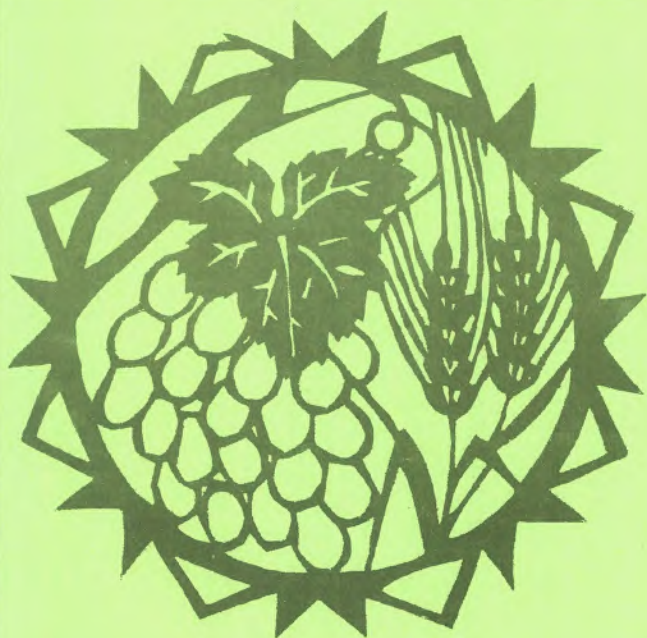

DAMUNT DAMUNT

REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL - SANT JOAN - DESEMBRE - 1.997 - n. 79

BONES.FESTES!

**BON NADAL I
MILLOR ANY 1998!**

DAMUNT DAMUNT

Revista d'informació local
SANT JOAN (MALLORCA)

DESEMBRE 1.997 - Núm. 79

Dipòsit legal PM-673-1991

Domicili: Major, 68
07240 - SANT JOAN (MALLORCA)

Director:

Miquel Florit Huguet

Confecció:

Guillem Morlà Adrover

Fotografia:

Miguel Florit Huguet i altres

Dibuixos :

Joan Morey Company

Col·laboradors:

Andreu Bauzà i Joan
Gabriel Company Gayà
Miquel Florit Huguet
Catalina Jaume Ginard
Joan Jaume Nigorra
Maria Llull Jaume G.C.
Joan Mates Sastre
Bàrbara Mates Sastre
Joan Morey Company
Guillem Morlà

Imprimeix:

APÓSTOL Y CIVILIZADOR
PETRA (MALLORCA)

CONTINGUT

NOTICIES LOCALS

ALTRES INFORMACIONS

POEMES I GLOSES

ENTREVISTES

- Maria Gayà Florit
- Gabriel Company

COL·LABORACIONS

- * Contarelles i memòries(IX)
- * No ploris, no: jo, que ja en sé, bé puc plorar millor
- * Questions sanitaris
- * Per la vila i fora de la vila - El cant popular a Sant Joan s.XX

PORTADA

Neules de betlem

NOTA: Els articles publicats sols expressen l'opinió dels seus autors. La revista no s'identifica necessàriament amb el seu contingut.

Segueix el misteri sobre desaparició la de Guillem Nigorra (Pico)

El diari Última Hora del passat dia 28 de novembre publicava la notícia de que dos joves de Santa Maria, mentre estaven cercant esclata-sangs, havien trobat un esquelet, que a primera vista pareixia que pertanyia a un home mort feia uns quants anys.

El lloc on trobaren l'ossada fou la finca de Son Oliver, en el camí de Coanegre, entre Santa Maria i Alaró. El citat diari deia que la Guardia Civil especula sobre la possibilitat que l'esquelet trobat fos el de Guillem Nigorra "Pico", el santjoaner desaparegut en el mes d'octubre de 1988 quan cercava esclata-sangs a Sa Comuna de Bunyola, amb companyia de la seva esposa i el seu fill. Molts de santjoaners, uns parents i altres amics de la família Nigorra - Bauzà, que es trasllada a viure a Palma, recordam el drama que visqué aquesta família, que va estar cercant a mestre Guillem infructuosament durant dies, setmanes, mesos i anys. El citat diari inclòs publicava una fotografia de mestre Guillem Pico. Al dia següent, dia 29 de novembre el mateix, diari Última Hora publicava la informació facilitada per Arnau Nigorra, fill de mestre Guillem i funcionari del Cos Nacional de Policia, que no havia reconegut cap de les peces que portava l'esquelet (sabates, corretja, etc.) i continuava el citat diari dient que l'esquelet trobat pertanyia a un home més jove que mestre Guillem, que quan va desaparèixer tenia 66 anys. El mateix dia 29 de novembre El Diario de Mallorca també indicava que les despulles trobades a Son Oliver eren les d'un home jove. Les famílies Nigorra - Bauzà i tots els santjoaners que coneixen i aprecien aquestes famílies, hem viscut uns dies angoixats per les notícies publicades. Una carta, que publicaren distints diaris, firmada per Eva Nigorra, neta de mestre

Guillem Pico, que més abaix publicam ens fa comprendre el drama que ha tornat reviure aquesta família.

Aquesta és la carta:

"La desaparició de Guillem Nigorra"

Quan es duen nou anys d'incertesa total, qualsevol indici desperta uns sentiments molt profunds i molt intensos, que havien estat adormits pel pas del temps. I et deixes dur per una mescla de dolor contingut i la descàrrega que produeix saber finalment que va passar. I tot això et passa pel cap en mil·lèsimes de segon, ho tornes a reviure tot, i a recordar... El nostre padri, en Guillem Nigorra, va desaparèixer per sempre dia 26-10-88 a la Comuna de Bunyola; i dic per sempre, perquè és així, no el tornarem a veure. És clar que volem recuperar les seves restes, perquè descansi en pau a prop de nosaltres, ho desitjam amb totes les nostres forces. Però no ha estat així, encara que ràdios i diaris illencs ho hagin pràcticament afirmat (sense estar-ne segurs han donat tot tipus de detalls sobre ell, amb foto inclosa, i sobre la meua família), no era ell.

I això és una falsa alarma que fa molt de mal, que produeix sentiments, molt confusos; és una experiència difícil d'oblidar que hem d'afegir a la llarga espera.

Eva Nigorra. Palma."

NECROLÒGIQUES

Bàrbara Mas Antich (Frarona) va morir el passat dia 21 de novembre a l'edat de 87 anys.

Casada amb en Antoni Mates Munar (Peramates) l'any 1936. L'any 1938 passaren d'amitgers a Calicant (de ca Don Xim), on estigueren fins a l'any 1959, motiu per el que Antoni era conegut per "En Peremates de Calicant".

Josep Bauzà Mates (Escolà)

Va morir el passat dia 29 de novembre, a l'edat de 73 anys.

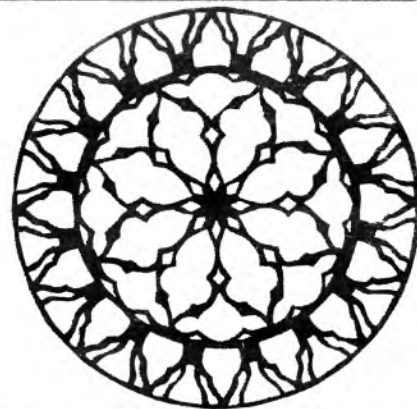
Pep escolà ha mort fadri, després d'una curta malaltia.

De nin fou escolanet de Consolació, experiència que recordava amb satisfacció. Molt aficionat al futbol, era un apassionat seguidor del Real Mallorca. Des de la seva jubilació freqüentava el local de la gent major, prenent part en els torneigs de petanca i actes organitzats per aquesta Associació. La seva curta malaltia i inesperada mort ha causat consternació entre el seus nombrosos amics.

De jove treballà com a pagès conreant les terres familiars i posteriorment passà a treballar de fuster junt als seus germans fins que es jubilà.

Rebin el nostre condol els seus amics i familiars.

El fred estreny els llaços de la família.

Afegiu al vostres menjars una espurna d'amor

BON

NADAL!

Menjau el nostres productes

Unió de Pagesos i el CIM presentaren el passat dia 3 de desembre a Montuiri la campanya "Aliments de la nostra terra" per incrementar el consum dels productes agroalimentaris mallorquins.

El CIM ha aportat quasi 20 milions per realitzar aquesta campanya.

Maria Antònia Munar presidenta del CIM digué en el seu discurs que el futur de l'illa passa per conservar el sector agrícola.

Per altra part Joan Sastre (Marió) secretari general de la Unió de Pagesos, confia que aquesta campanya sigui molt positiva.

Renovació del DNI

L'Ajuntament de Sant Joan ha realitzat gestions davant el Govern per solucionar el problema que afecta a un nombrós grup de persones, principalment gent major, - calculam uns 500 veïns - als quals està caducant el Document Nacional d'Identitat, per tant, precisen la seva renovació. A Aquestes persones, traslladar-se a Palma els ocasiona el conseqüent trastorn, no només pel viatge, sinó també perquè necessiten acompanyament. I si la renovació la fan a Manacor no tenim línia regular de transport, per tant el viatge s'ha de fer en vehicle particular.

Davant aquesta dificultat els interessats insisteixen en que la renovació es faci, com sempre s'ha fet al nostre poble, desplaçant un equip del DNI

Per aquest motiu el batle ha fet gestions i s'ha dirigit per escrit a la Delegada del Govern sol·licitant que el servei de renovació del DNI es faci al nostre poble.

La Delegada del Govern ha contestat al batle, que compartint la seva inquietud, ha realitzat les oportunes gestions perquè properament es desplaci a Sant Joan un equip de la Comandància Superior de Policia per efectuar la tramitació del DNI.

No pujarà la tasa del fems

El passat dia 2 de desembre tots el pobles que formen la Mancomunitat del Pla - a excepció de Vilafranca - aprovaren l'adjudicació a l'empresa Ferrovia la recollida de fems en el 14 municipis de la Mancomunitat.

Pareix esser que la Mancomunitat està fent un estudi per tomar doblers al comerços que han pagar una tasa molt alta.

L'empresa Ferrovia recollirà les bosses de fens tres dies per setmana i els dissabtes i diumenges buidarà el contenidors. El contracte amb Ferrovia puja 128 milions i inclou la neteja dels carrers una vegada a la setmana i dels camins rurals, mercats, cementiri, festes i fires. La neteja dels camins de foravila es farà amb dos tractors i dues màquines manuals pels treballadors de repàs, que es faran tres o quatre vegades cada any. També està previst que cada quinze dies se passarà per ses cases per dur-se'n els electrodomèstics espanyats i deixalles de ferro. Les fulles d'arbre i animals morts també seran retirats pel personal del Ferrovia.

Un altre acord interessant es refereix al compromís del Ajuntament que si les tasses particulars pujaven més que l'any passat, els ajuntaments es farien càrrec de la diferència.

Animadors de cant litúrgic

El passat dia 28 de novembre a la rectoria de Sant Joan es feu una trobada d'animadors de cant litúrgic, per així programar el temps d'Advent i de cara a Nadal.

En una de les jornades celebrades a Lluc es prengué la decisió d'organitzar tres trobades durant l'any per tal d'organitzar millor els cants litúrgics.

Matances d'Aires de Pagesia

El passat diumenge 30 de novembre la gran família que formen els Aires de Pagesia va fer les seves matances anuals.

De bon matí, a son Buraixó d'en Sansó, els homes més arromangats cuidaren de matar el porc, que una vegada mort i net fou traslladat al magatzem d'Antoni Company (Foc)

i allà fou tota la feina i ritual de les matances: fer tallades, capolar carn, omplir botifarrons i sobrassades, sense oblidar el berenar - dinar de frit i finalment el tradicional sopar de matances, on participaren quasi un centenar de persones, perquè la gran família d'Aires de Pagesia la formen balladors, músics, cantadors i tot el personal de l'Agrupació i els seus respectius familiars, que tots junts participaven a les matances.

Hi ha que dir que el porquim obrat el dia de les matances es guardat i posteriorment consumit en periòdiques torrades. Molts d'anys!

Bona gent

L'Associació d'Amics de la Tercera Edat Bona Gent de Ciutat (Santa Catalina) el passat dia 16 de novembre, va celebrar la seva X trobada en el santuari de Consolació de Sant Joan.

Aquesta associació que té uns 2200 socis, essent unes 1000 persones les que es traslladaren a Sant Joan en autocar. La trobada s'inicià amb una gran torrada de sobrassada i botifarrons, a l'explanada del santuari, y seguidament es celebrà una missa que oficià el capellà de Bona Gent Mn. Francisco Cobo, auxiliat per Mn. Ferriol.

Entre el convidats d'honor que assistiren a aquesta trobada hi havia el regidor de l'Ajuntament de Ciutat, Gaspar Oliver, i el director general d'Acció Social del Govern Balear, Miquel Àngel Martín.

Foc a la teulera de son Coll

El passat dia 22 de novembre es calà foc devers les 7,30 del matí a la teulera ubicada a la carretera Sant Joan - Vilafranca, a uns 50 metres de la carretera de Manacor - Palma.

El foc afectà a les instal·lacions, motors i teulada calculant-se en més d'un milió els danys ocasionats per l'incendi. Pareix esser que el foc començà en un del fons que cremen gasoil. Tres camions del parc de bombers de Manacor es desplaçaren aconseguint apagar el foc devers les 9 hores.

Per millorar el poble

El diari "Última Hora" publicà una secció titulada: "¿Que haria para mejorar su ciudad o pueblo?"

El passat 5 de desembre contestaren a l'enquesta els regidors Joan Magro i Joan Sastre. Aquesta fou la contesta d'en Magro:

- "Una de les primeres actuacions seria reconvertir l'edifici de s'Escorxador en un centre civí cultural on es puguin fer tot tipus d'activitats lúdiques i culturals. En el tema esportiu ho ajuntaria tot en el mateix lloc perquè en aquests moments, en el poble de Sant Joan, les instal·lacions estan escampades."

La contesta de Joan Sastre fou aquesta:

- "El primer que faria en el poble de Sant Joan, és canviar de batle, després crec que és important que se faci un parc infantil, i, per últim, crearia un lloc fixo perquè les indústries i tallers s'ubicassin al mateix lloc, baldament això podria ser que no agradàs a tots els petits empresaris del municipi".

La Sala aprovà una modificació de crèdit de 14 milions per a inversions

L'Ajuntament de Sant Joan va aprovar una modificació de crèdit per valor de 14 milions de pessetes. Aquesta es va aprovar amb els vots favorables de l'equip de govern (PP), al ple celebrat el mes passat on no va assistir cap membre de l'oposició (PS, UM). Els doblers aniran destinats a projectes i inversions.

El batle Gabriel Mora (PP) va justificar aquesta modificació de crèdit en obres realitzades i que ha costat més del previst, o bé en obres que no estaven contemplades en els pressuposts del 1997.

Per a despeses ordinàries s'invertiran un total de 800.000 pessetes. Entre aquestes hi ha previstes les assegurances, la compra d'un ordinador, impressora i fax per a l'Ajuntament. Així mateix, s'ha traslladat la biblioteca a l'escola vella de les Nines, devora el centre

sanitari. Amb aquesta modificació de crèdit es comprarà el nou mobiliari per a la biblioteca.

Un dels projectes que no estava contemplat era el condicionament i properes obres de anivellació dels terrenys que s'han adquirit a Son Juny per construir el nou camp de futbol.

Al ple s'autoritza el batle a l'adquisició del solar que puja 2.000.000 i té una extensió de 14.600 metres quadrats. Així mateix es fan una sèrie de millores a Consolació. (J. J. D. de B.)

Teatre

Ha començat la IX Mostra de Teatre del Pla. En una altra part d'aquesta revista es publica el programa.

Rotonda

Han començat les obres de la "mitja rotonda", entrada - sortida en el creuer de la carretera de Sant Joan a Vilafranca amb la de Palma a Manacor.

Gasolinera

Coincidint en les obres que s'estan fent en el creuer de son Coll, l'estació gasolinera Febrer ha realitzat una gran reforma.

Donants de Sang

En la llista que publicarem en la revista del passat mes de novembre 97 dels donants de sang majors de 65 anys, que reberen un diploma de mans del President de la Comunitat Autònoma, hi faltaven més de 10 persones. Lamentam aquesta omissió.

Cooperativa

El passat dia 29 de novembre a les 6,30 de l'horabaixa, a la Casa de Cultura es reuní la Cooperativa de Tramuntana que agrupa a uns 200 productors de Mallorca i a un 70 de Eivissa. La reunió acabà amb un sopar al restaurant de can Tronca.

Carrers asfaltats

Han estat asfaltats la majoria de carrers de la part baixa del poble. El carrer ha quedat molt bé, les aceres... han quedat com han quedat. De tota manera!

UM - Llorenç Llull dimiteix

Llorenç Llull, president de la junta local d'Unió Mallorquina de Sant Joan, presentà la seva dimissió el passat dia 24 de novembre davant la junta local, per motius personal.

Amador Bauzá, regidor de UM en consistori i secretari de la junta local, informà a aquesta revista que properament es reunirà aquesta entitat per tal d'elegir un nou president.

PSIB - PSOE

Andreu Crespi, secretari general del PSIB - PSOE, anuncià en una reunió que tingué lloc a Manacor, que s'ha posat a fer feina de cara a les properes eleccions per constituir les agrupacions locals en els diferents pobles de Mallorca. Els representants socialistes anuncien la imminent posa en marxa de les agrupacions de Sant Joan, Petra, Vilafranca i Ariany. "pobles que aconsegueixen una bona quantitat de vots durant les eleccions generals".

Biblioteca

La Biblioteca Para Rafel Ginard Bauçà, que des de la seva inauguració estava ubicada en el edifici de la Casa de la Vila, baix les oficines municipals, s'ha traslladat a l'antiga escola de les Nines, al costat de l'oficina de Correus. Properament serà inaugurat aquest nou local d'una manera oficial. El nou mobiliari, amb un valor de 1.500.000 pessetes, s'ha subvencionat amb un milió de pessetes procedent del CIM i amb 500.000 de part de l'Ajuntament.

Està previst inaugurar en el mateix centre un Punt d'informació juvenil. L'equipament té un presupost de 508.000 pessetes procedents a parts iguals del Leader II i Ajuntament.

D. Rafel Nadal acompanyarà al tenor Honorat Moll en unes plegaries litúrgiques. Llavors a les 13,15 serà servit el tradicional dinar de matances a uns tretzens assistents, que com cada any gaudiran d'aquesta diada de germanor.

Vidalba

Aquesta agrupació excursionista, que surt cada 15 dies, tots el dilluns, fent excursions o caminades d'uns 20 quilòmetres.

Està integrada per seglars i religiosos i a la mateixa participen

tres santjoaners: Joan Company (Former Boveta), Miquel Company (Mena) i la seva esposa Antònia Florit.

Mn. Josep Estelrich fou uns dels fundadors de Vidalba.

Donació de Banca March

Fa unes setmanes, l'Ajuntament de Sant Joan, en mans del batle Gabriel Mora, rebé quatre volums sobre l'obra i la història de Antoine Watteau, un pintor francès que va néixer a final del segle XVIII.

Pere Nadal, cap de zona, i Josep Bordal, director de la sucursal de Banca March de Sant Joan, feren entrega dels volums.

Aquesta obra literària passarà a formar part del fons de la Biblioteca Municipal de Sant Joan

Obra de gran valor on es reproduïxen els gravats i pintures del esmenat Antoine Watteau.

En memòria de Bàrbara Mas

Antich

Pel seu bon comportament
era molt apreciada
pel fills i la seva gent
pels seus veïnats i amics
era una dona present
a Calicant per veïnada
la tinguérem molt de temps
i sempre va ser apreciada
a dins els seu darrers anys
no li faltaren fatigues
però les sabé passar
amb gran resignació
després Déu la va cridar
a una vida millor
per dar-li sa recompensa
l'eterna salvació
que ara tenguí bon repòs
a la Glòria del Senyor
i rebí consol cristià
el qui li tenia amor
Villancet

Que aquesta nova vinguda
de Jesús el Redemptor
mos dugui pau i concòrdia
amistat i germanor.

Catalina Jaume de Calicant

DAMUNT

DAMUNT

VOS DESITJA

BONES

FESTES

* NOSTRADAMUS

Nom llatinitzat de Michel Notredame, metge i astròleg provençal. Va exercir la medicina i va guanyar una gran reputació per la seva heroica tasca durant una epidèmia. Conegut pels seus remis, que es fonamentaven en propietats secretes i pels seus pronòstics astrològic. Carles IX de França en nomenà metge seu i el distingí amb títols i honors. L'any 1557, sota el nom de Centurires (o profecies del futur), publicà unes profecies fruit de la seva dedicació a la matemàtica i a l'astrologia. A mesura que alguns dels seu presagis es complien, la seva fama cresqué desmesuradament i arribà a convertir-se en un mite popular. Les dues guerres mundials han estat considerades el compliment de les seves profecies.

PROFECIES SOBRE EL FUTUR DE SANT JOAN

QUE ES COMPLIRAN ABANS DE L'ANY 2.000 PER NOSTRADAMUS*

1. Desapareixerà la revista Damunt Damunt, a causa de la línia informativa massa conservadora, contingut científic escàs i mala gestió econòmica. Aqueixes raons faran inviable la seva continuïtat.

2. Sortirà una nova revista titulada "Davall Davall", amb el subtítol "Fora Por" en la que continuaran alguns col·laboradors. No podem facilitar, per raons de seguretat, la ubicació del "bunker" que s'està construint per a la redacció de la nova revista.

3. El rector estableix, amb el consens de tothom, que el condol es doni de forma que, tant homes com dones, passin per davant els tots familiars del difunt, amb ordre i silenci. Així s'acabarà d'una vegada per totes el greu conflicte social que es genera quan un té unes obligacions amb determinat familiar del difunt que està una banda i el fan anar a donar el condol a l'altra. A més, així s'evitarà el haver de donar explicacions sobre el tipus de relació i coneixença que uneix a un amb determinada persona del sexe contrari.

4. Es crearà a Sant Joan una "Associació d'Homes Maltractats", honrós col·lectiu, que dia rera dia aguanta amb submissió i abnegació, les esbroncades de la dona, el control a tot el que fan, el canvis emocionals, el racionament del doblers i un llarg etc. que no cal mencionar. Quant i més si un ha tingut la desgràcia de que li hagi tocat una dona feminista.

5. A petició dels seguidors del PP es crea un "Registre de Parelles de Fet", a fi de poder proveir de Certificats de Convivència, tota vegada s'aprovi la futura llei sobre "Parelles de Fet". Els interessats podeu anar al Ajuntament i se vos donarà el impresos per fer la corresponent sol·licitud.

6. Es crearà el Patronat Municipal de Cultura, Música i Arts Plàstiques, que desenvoluparà uns programes

d'acció cultural amples i efectius, amb independència de l'equip de Govern Municipal. Per tal de mantenir independència i autonomia, aquest Patronat ha fet renúncia expressa a les suculentos i quantitatives subvencions que el govern dedica a aquests afers.

7. L'Ajuntament aprovarà destinar el 0,07 % del seu pressupost a ajudes solidaris al Tercer Món.

8. Es crearà un grup de voluntaris, alguns amb experiència en treball a ONG. Aquest grup pren el nom de "Santjoaner i Solidari" (SIS).

9. Un jove regidor, que pel seu tarannà i simpatia era considerat com el dofí del batle Mora, dimiteix dels seu càrrecs, passa al grup mixt, i s'aixeca líder d'un nou grup polític independent.

10. Seran replantats els ciprers de l'escala de Consolació.

11. Esclatarà un escàndol Ajuntament-nal, que esquitxarà a polítics i particulars.

12. Seran suprimides les barreres arquitectòniques a l'Ajuntament. Les oficines municipals passaran a la planta baixa. També seran suprimides aquestes barreres a l'església i a Consolació.

13. L'Ajuntament compra la finca "Es Revellar" de ses Fernández, per evitar la seva urbanització, declarant la contrada parc públic.

14. Es reconstrueix el teatre local, amb algunes reformes sobre el projecta inicial de l'arquitecte Joan Bauzá Roig.

15. L'empresa Repsol Butano S.A. implantarà el servei de gas canalitzat en el poble de Sant Joan, realitzant un pla pilot adaptat a poblacions amb menys de 2.000 habitants. S'aprofitaran les mateixes obres per soterrar tots els cables elèctrics, actualment enganxats a les façanes.

16. Un conegut empresari local comprarà els solars de can Verger, ubicats entre el carrer Jaume Mas Noguera, prolongació del carrer Princesa i el local de can Tronca. El comprador cedeix a l'Ajuntament els terrenys per a parc infantil.

L'Ajuntament amb agraïment i per servir aquesta acció dins la memòria de les generacions futures batiarà el nou parc amb el nom de "Plaça de de can ..."

17. Després d'unes fructuoses negociacions amb el propietari afectats s'obrirà el tram de carrer Consistori en les proximitats del local de la Gent Major.

18. Ajuntament i Parròquia restauen el talús que hi ha al costat lateral (costa des Centre), on antigament s'aixecava la "creu dels caiguts", dignificant aquest entorn.

19. Per ordre de l'Ajuntament són col·locats en tots els llocs públics cartells de "Prohibit fumar" i s'aplicarà la corresponent ordenança.

20. Seran embellides les entrades del poble: Finca "Es Crespell" vora la "Creu d'en Reüll", propietat municipal, a la carretera de Petra; el paratge "sa creu o matança" a la carretera de Palma; alineat el carrer de Manacor a la carretera de Vilafranca.

21. El restaurant l'escorxador i les seves dependències acullen activitats lúdiques i culturals.

22. Es crea una cooperativa artesana i una fira per promoció dels productes elaborats aquí.

23. La Biblioteca Municipal adquireix la gran Enciclopèdia Espasa Calpe, un bon nombre de vídeos infantils, compacts discs musicals, un nou tom del Quixot, una fotocopidora i impressora.

24. Davant la creixent activitat cultural el Patronat Municipal elabora un "calendari cultural" amb el consens de totes les entitats locals.

25. L'Ajuntament, assessorat per la PIMEM adquireix uns terrenys on s'estableix un polígon industrial i de serveis.

26. Sant Joan tindrà un creixement econòmic, acompanyat d'un floriment de l'Art i la Cultura, d'una concòrdia, germanor i solidaritat que fan veure amb optimisme el començament del tercer mil·lenni.

Mn. Miquel Amengual Saurina, Nou Rector de la Parròquia.

El dia 30 de novembre fou presentat la missa del matí, el nou encarregat de la nostra parròquia Mn. Miquel Amengual Saurina. L'acte consistir en una missa concelebrada que oficia Mn. Sebastià Salom, Vicari Episcopal de la nostra Zona, acompanyat pel nou Rector, els Rectors Solidaris Mn. Onofre Torres, Mn. Antoni Riutort, P. Pere Riera i els capellans Mn. Josep Estelrich, Mn. Gabriel Ferriol i el missioner P. Amador Bauzá. El cor parroquial amb les seves interpretacions litúrgiques va donar solemnitat a l'acte eucarístic. Acabada la missa el P. Riera en nom seu i en el de Mn. Riutort, encarregats de la Parròquia en , agraïren les atencions rebudes en l'esdevenir de la seva tasca pastoral i s'acomiadaren el darrer any de la feligresia, si bé segueixen com a Rectors solidaris de les parròquies de Sant Joan, Montuïri, Porreres i Algaida . Llavors el nou Rector saludà als assistents i s'oferí a la feligresia per estar al seu servei en la part pastoral, dient que: "la Rectoria romandria oberta a tothom". Tota vegada que Mn. Amengual té la intenció de viure a Sant Joan, cosa que ha estat molt ben acollida per tots els santjoaners.

Mn. Amengual ens ofereix un bon bagatge d' experiència i pastoral .

Mn. Miquel Amengual va néixer a Inca l'any 1941 i va ésser ordenat sacerdot el 18-06- 1967, celebrant la seva primera missa el 25 del mateix mes. Els seus primer anys va exercir a Pollença i Sencelles, després durant uns onze anys va viure a diferents capitals de la península per tal d'ampliar els seus estudis de Teologia , al mateix temps que va estar al front d'uns grups missioners. Després va estar a Califòrnia i a la ciutat de Sant Francisco,

desenvolupant la seva tasca com a delegat dels *Cursillos de Cristiandat*, durant uns cinc anys. Més tard torna a Mallorca i va ser anomenat Rector de Mancor i Andratx, gairebé uns tres anys a cada una d'aquestes parròquies. Els darrers set anys ha estat a Lima (Perú) a la parròquia de San Juan Maria Vianney com a delegat de Mallorca Missionera en aquelles terres.

Es dona la casualitat que la recaptació del sopar de pa amb oli solidari de l'any 1966 fou destinada a l'escola parroquial a on ell hi desenvolupava la seva tasca parroquial. Com és pot comprovar es tracta d'un sacerdot que arriba a Sant Joan amb un bon bagatge d'experiència pastoral. Des d'aquí li desitjam una bona i fructífera estància entre nosaltres.

Joan Jaume Nigorra

El camp de futbol donarà lloc al, polisportiu

En un ple extraordinari de l' Ajuntament celebrat el dia 15 de novembre passat, s'acorda autoritzar al Batle, la compra de tres finques al turó de Son Juny, aferrades al camp de futbol i situades a la part de Solanda, amb un total d'uns 14.625 m2 i unes despeses de 2700.000 ptes. A aquests terrenys s'hi afegiran dues finques més d'un total de 2.980 m2. que seran adquirides mitjançant una permuta amb els terrenys de la vella depuradora que hi ha situats a la vora del Restaurant Sa Cova. Amb aquesta operació el patrimoni municipal es veurà augmentat en una finca de 17.605 m2. La finalitat d'aquesta compra es la construcció d'un camp de futbol, tota vegada que el Polisportiu cobert serà construït a on hi ha avui el terreny de joc. Així el Col·legit públic tindrà devora el polisportiu i més enllà el camp de futbol. Per a la construcció del nou camp de futbol es tendran que remoure moltes tones de material per tal d'anivellar-lo com ja es va fer l'any 1946 amb la

construcció del camp actual. Segons els responsables municipals seran molt respectuosos amb el entorn i amb els pins. El polisportiu es de la categoria M3, que l' Ajuntament te concedit dins el Pla d'Equipaments Esportius del C IM. El pressupost és de gairebé uns vuitanta milions.

Joan Jaume Nigorra

El C. E. Sant Joan en el mes de novembre 97. Actuacions i resultats

Començar el mes de Novembre i el Sant Joan, canvia d'entrenador. Tomeu Miralles, de Montuïri, que havia exercit el càrrec durant aquestes darreres temporades, i aconseguit bons resultats, per motius de la seva professió, es va veure obligat a deixar d'ésser l'entrenador En el seu lloc es va designar el que havia estat el seu ajudant en la tasca de preparar els jugadors, un altre montuïrer Joan Verger.

Pel que fa als resultats , aquests no han estat del tot afavoridors, tota vegada que la victòria local, ha estat encara present al camp de Son Juny en aquesta temporada. En canvi a fora camp aconsegueix bons resultats i les seves victòries en el campionat.

Es resultats del mes han estat:

Dia 02.11 Sant Joan 2 Barracar 3

Dia 09. 11 Llucmajor 1 Sant Joan 2

Dia 16.1 1ª Jornada de descans

Dia 23. 11 Sant Joan 2 Constància 2

Dia 30.11 Son Ferrer 2 Sant Joan 1

Esperem que en el desembre puguem gaudir de millors resultats i així el nostre equip pugui allunar-se de la part baixa de la classificació.

Joan Jaume Nigorra

Diada del 41 aniversari de la Penya Motorista

La Penya Motorista prepara pel dia 21 la seva diada anual d' Aniversari. Les xeremies iniciaran la festa que tindrà el seu començament amb una missa a les dotze. Oficiarà com ja es habitual el Canonge Mn. Bru Morey.

SANTJOANERS INCLOSOS EN LA GRAN ENCICLOPÈDIA DE MALLORCA

(Fascicles publicats en el mes de novembre i desembre)

1

COMPANY FLORIT, MIGUEL

(Sant Joan 1959) Geògraf i polític. Es llicencià (1987) en geografia, a la Universitat de les Illes Balears i és màster (1993) en periodisme i comunicació per la mateixa universitat. Fou regidor (1989-91) pel Partit Socialista de Mallorca —PSM— de l'Ajuntament de Sant Joan. Des de 1995, és president de l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca. És coautor del llibre *L'Associació de Premsa Forana de Mallorca (1978-1995)* (1995).

COMPANY MATAS, ARNAU

(Sant Joan 1964) Historiador. És llicenciat (1990) en història i màster (1993) en periodisme i comunicació per la Universitat de les Illes Balears. És autor dels treballs *Catàleg de 100 anys de premsa diària de les Balears* (1993) i *La Guerra Civil a Sant Joan* (1996). Ha publicat articles en obres col·lectives i en revistes. És redactor de la *Gran Enciclopèdia de Mallorca* (des de 1991) i de l'*Atlas de la Gran Enciclopèdia de Mallorca*. Coordina (des de 1996) la col·lecció *La Guerra Civil a Mallorca, Poble a Poble*.

COSTA BAUZÀ, ANTÒNIA

(Sant Joan 1965) Química. Es llicencià (1989) en ciències a la Universitat de les Illes Balears i s'hi doctorà (1990) amb la tesi *Estudios sobre nucleación, crecimiento y agregación cristalina. Aplicación al estudio de los mecanismos de la eurolitogénesis y aplicaciones analíticas*. Ha publicat articles en revistes especialitzades, com *Analytica Chimica Acta*, *British Journal of Urological*, *Química Analítica* i *Scanning Microscopy*. Des de 1990, és professora de la Universitat de les Illes Balears.

2

COSTA SALOM, CARLES

(Sant Joan 1933) Investigador, polític i dinamitzador cultural. Fou regidor per Convergència Democràtica —CD— (1979-83) i per Unió Mallorquina —UM— (1983-87) de l'Ajuntament de Sant Joan. Com a dinamitzador cultural, va ésser president (1969-76) de l'Agrupació Fotogràfica Vincens, director (1976-83) de la revista local *Sant Joan* i fundador i director del grup folklòric Aires de Pagesia. A més, ha estat membre fundador, tresorer (1980-84) i president (1984-85 i 1989-95) de l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca. És coautor, amb Lluís G. Socas, del treball *Fra Lluís Jaume Vallsper, O.F.M. promàrtir de Sant Diego (California)* (1975) i autor de la biografia *Joan Mas i Matas. Es Mestre Pagès* (1983) i de *Sant Joan, un temps* (1995).

→ Josep Estelrich Costa

ESTELRICH COSTA, JOSEP

(Sant Joan 1922) Prevere i historiador. Ordenat prevere el 1945, fou (1957-65) consiliari diocesà dels Joves d'Acció Catòlica. Posteriorment, va ésser director de la Residència Sant Pere per a joves obrers i estudiants (1959-69), delegat diocesà de Missions (1966-77), vicari episcopal (1977-83), delegat diocesà de Moviments Seglars (1980-85) i cronista diocesà (des de 1985). Ha centrat la investigació en la història de Sant Joan i en la de l'Església de Mallorca. És coautor de *Pere Terrencs i la seva taula de Sant Jeroni* (1991) i *La Dragonera, parc natural* (1996). També és autor dels catàlegs de l'arxiparrocquial (1990) i del museu parroquial (1993) de Sant Joan i dels llibres *La Parròquia de Sant Joan (1900-1993)* (1993), *El pujol de Consolació de Sant Joan* (1993) i *Visita pastoral a les parròquies de la Part Forana de Mallorca l'any 1641* (1996). (ACo/BeC)

3

← Josep Estelrich Mieres

ESTELRICH MIERES, JOSEP

(Sant Joan 1928 - 1995) Polític i cooperativista. El 1969, reorganitzà i impulsà la Cooperativa Agrícola de Sant Joan, de la qual va ésser (1980-95) president. Fou regidor pel terç sindical (1973-79) i per la Candidatura Independent (1979-83) de l'Ajuntament de Sant Joan. Militant (1981-95) del Partit Socialista de Mallorca —PSM—, va ésser candidat a les eleccions generals de 1982 i a les autonòmiques de 1983. Entre 1990 i 1992, fou president del Consell de Direcció Política. Membre fundador de la Unió de Pagesos de Mallorca, impulsà el cooperativisme arreu de l'illa. És coautor del llibre *Mallorca ara* (1987) i pòstumament s'edità el seu estudi *República, Guerra Civil i Postguerra a Sant Joan. El món de la pagesia* (1997). Va col·laborar en diverses publicacions periòdiques, com *Sant Joan*, *Mallorca Pagesa* i *Mel i Sucre*. (ACo)

FLORIT HUGUET, MIGUEL

(Sant Joan 1933) Investigador. De formació autodidàctica, ha recollit i estudiat material sobre la cultura popular santjoanera. Va ésser fundador i director de la revista *Damunt Damunt*. És autor del llibre *Llinatges i malnoms de Sant Joan* (1981).

Recordant a Pep Escolà

Va morir en Pep Escolar
un moment inesperat
el Mallorca haurà perdut
un gran aficionat.
Era un homo bondados
i de caràcter amantent
que l'hagi ben acollit
nostre Déu Omnipotent

Catalina Jaume de Calicant.

Recordant un bon amic

El vint-i-nou de novembre
de mil nou-cents noranta-set
mos va sorprendre, un trist fet
que el recordarem per a sempre
i ningú se dona a entendre
sa mort des nostre amic Pep.
A les vuit tu i jo parlàvem
referent a *nes* futbol
i a les nou ja duim dol
que a creure-ho mos rebel·lam
i amb veu baixa murmuram
això no és just, no hi ha consoll
Sa meva mà tremolosa
te grava en aquest paper
jo que te coneixia bé
sé que eres persona honrosa
sa qualitat més *hermosa*
que tot bon cristià té.
Tothom que te coneixia
deia que en Pep Escolà
era s'homo més popular
que a dins es poble hi havia
jo inclús afirmaria
impossible d'igualar.
Persona de gran bondat
humil de cor, seviciant
amable amb tota sa gent
de tots ben considerat
tant per a sa tercera edat
com per a sa part des jovent.
Adiós! Pep Escolà
te vàrem dir tots plegats
quedam tan desconsolats
es que et vàrem freqüentar
que mai te poden oblidar
es que a la terra em quedats.
Molts de pics me vares dir:
"Mates, just deman a Déu
que es meu patir sigui breu
a s'hora des meu morir"
jo també vull repetir
que es meu sigui com es teu.
Verge de Consolació
que tan prop el teniu ara

enterrat devora sa mare
dins la fosa, tot fosc,
concediu-li es perdó
i emparau-lo vos Sant Pare.
Pregaré per a tu a Déu
pens amb tu de nit i dia
tu me feies companyia
"comprenies" s'estat meu
i jo comprenent es teu
es conhort per a dos servia.
No me fugis de sa memori'
amb tu pens i torn pensar
i amb això et vull dedicar
un humil recordatori
perquè a lo llarg de s'històri'
mai ningú em pugui esborrar
Adiós, Pep Escolar!
Que mos vegem a la glòri'!

Ton amic Mates, Es Ferrer.

Quan de l'alba la claror
passada la mitja nit
vengué al món el dolç minyó
a dur-nos pau i delit
entre somnis de dolçor
bategant d'amor son pit.
Cova humil petita llar
on neix l'infant tot amor
que feu el cel, terra i mar
tan menut, tan petitó
prop Josep i Maria
i pastors amb son present
van cantant amb harmonia
lluïtant, pluja, neu i vent
i exultant d'alegria
amb cor generós i calent.

B.M.S.

*Aquest bell poema de Bàrbara Mates Sastre
ha estat enviat a tots el socis de l'Associació
de Persones Majors com a felicitació en
motiu de les properes Festes de Nadal i Any
Nou*

**Feliç aniversari d'un
casament**

Sou soca dins vostre llar
amb saba sana i ferna
on de bonança sou mar
de Sant Joan i son terme
amics Guillem, Catalina,
no he oblidat vostra amistat
per a jo és pura i cristal·lina
de tot cor i de bon grat
ho dic ara més que mai
quan la vellura és aquí

dins mon cor tenc un espai
que pels amics diu així:
Vos desitj salut i sort
en es vostre aniversari
que Déu vos dugui a bon port
gojosos, lluny de calvari,
que no vos falti l'ajut
i de vostres fills la dolçor
on vostre exemple i virtut,
temprança i serenor,
i amb una barcella o al mud
us tapin d'un dolç amor.
De tot cor i amb afecte!

Bàrbara Mates Sastre

**Memòries d'un
desmemoriat (Gates)**

Quan te veuen que estàs gat
tothom te convida a beure
i ningú és capaç de creure
el perquè t'has engatat
i el pobre desgraciat
que no està avesat a creure
domés veu lo que pot veure
i el beure li és sobrat.
Una passa per envant
i dues per enrera
a causa de sa gatera
de grapes de tant en tant
tothom sa queda mirant
per davant i per darrere
i si li pega cantera
llavors sol quedar cantant.
De can Tronca a can Fiol
tenim ses passes comptades
barrinam unes potades
que feim tremolar es trispol
amb uns ulls com un mussol
i ses orelles inflades
fotem unes andanades
quasi a punt de prendre es vol.
Quan adreç pel carrer Nou
perquè m'agrada fer via
m'atur sempre a ca Sa Tia
just per carregar de brou
i me'n bec dues, cago en l'ou!
I sa madona no se fia
pag i per amor de Déu sia!
I me'n vaig més fort que un bou.
Una gata, dues gates
tres gates ja fan estol
i quan un beu tot quant vol
qualque pic pega de grapes
de Bar Centro a ca na Mates
solc davallar tot sol
no em moc des mateix redol

mirau si hi fas de *collapes*.
 Si m'atur a es Tres Dos
 perquè he de xerrar amb qualcú
 en Parric troba oportú
 omplir-me un tassó hermós
 i com que en Toni es rumbós
 i més si me veu madur
 un bon tassó gros me'n du
 i jo no som rancorós.
 Perdonau un ignorant
 que s'engata cada dia
 i quan està gat somnia
 que ha ascendit a comandant
 per terra de tan en tan
 tot sol s'acurça sa vida
 buidant copes sense mida
 i molts de pics acaba plorant.
Gabriel Company (Former Boveta)

Trobada d'amics nats el 1934

Ens reunim un any més,
 amb satisfacció i alegria;
 la quinta que en el 34 naixia,
 dins les llars dels santjoaners.
 Garrit es poder compartir,
 unes hores de satisfacció,
 un dinar envoltat de germanor
 que en ajuda a fer camí.
 Es diada afalagadora,
 aquesta que desiriara celebram,
 així la familiaritat refermam;
 això és cosa engrascadora.
 El nostre grup és ben festós,
 ens reunim en gaubança
 i sempre hi ha la recordança,
 amb els que ja no podem veure-nos.
 La diada és per a tots plaent,
 gojosa i divertida,
 diada joiosa i festiva;
 és un esperat esdeveniment.
 Molts d'anys, la poguem celebrar,
 plens de salut i energia,
 que perduri l'alegria;
 per altra volta, tomar-nos a trobar.

Joan Jaume Nigorra

Segona Trobada

Un any més, festius ens juntam,
 en la *segona trobada*,
 que la feim, altra vegada;
 en el poble de Sant Joan.
 És un dijous ben festós,
 amb l'alegria que comporta,
 el fet de altra volta;
 tinguem la joia de retrobar-nos.

Amb la jubilació feim camí
 els agradables, amics de Sa Banca,
 amb gent que el somriure no li manca
 és garrit, unes compartir.
 La plena satisfacció del jubilat,
 és tenir vida planera,
 i endemés de bona carretera;
 és important, sentir-se apreciat.
 Record pels que ja ens deixaren,
 amb els que treballarem en goig,
 com el nostre Ricard Marroig;
 i tants d'altres que apreciarem.
 La diada és de joia i d'alegria,
 que perduri l'esperit de germanor,
 i per Molts d'anys, tinguem l'ocasió;
 de trobar-nos en tan agradós dia.
 Amb tot afecta el vostre company
Joan Jaume Nigorra

Reflexions

M'acost un poc a la mort
 cada dia de la vida
 i m'ompl el meu cor d'alegria
 comptar amb el vostre suport
 i me serveix de conhort
 pensar amb vos Verge Maria
 que arribant l'hora i el dia
 dureu ma barca a bon port.
Gabriel Company (Former Boveta)

Pau i germanor, nostre sentit de Nadal

En un món, que predomina
 l'afany de poder i ambició,
 a on hi manca la comprensió;
 i es trepitja la vida.
 Neix el Salvador, en un portal,
 donat proves d'estimació
 posant *pau i germanor*
 el vertader *sentit de Nadal*.
 Aquesta dolça ensenyança,
 ens ajudarà a compartir
 i joiosos farem camí;
 plens de goig i de gaubança.
 Així el desigs d'aquests dies,
 tendran la dolçura del torró,
 afavoriguem l'afecció,
 que a tos, porta joia i alegries.
 Molts d'anys. Molts Bones Festes,
 que vos sien plenes de felicitat,
 envoltades de bona amistat;
 divertides i ben xalestes.

Joan Jaume Nigorra

CARTES AL DIRECTOR

Gràcies!

Ho volem escriure així,
 planerament. Dir només allò que
 s'ha de dir. Sense dar als mots cap
 mena de significat inútil o estrany.
 El fet es produïa fa una mesada. Un
 fet no de cada dia. Més sí previst en
 les legislacions de nostra civilització.

Quan un ciutadà ha realitzat
 un treball lloable des d'algun dels
 seus aspectes, un tribunal
 competent, anomenem-ho així, pot
 declarar tal individu mereixedor
 d'una especial distinció.

Ho endevin: de quina
 manera sap fer córrer l'aigua cap al
 seu safareig! Es dirà.

Prendre i callar o no escriure res, en
 aquest cas la mateixa cosa, ens
 semblava manca d'educació. O
 encara més: manca de civilització.

Ens hem decidit per la
 simplicitat d'un *gràcies*.

Gràcies, especialíssimes
 gràcies a vós, Il·lustríssim Rector de
 nostra Universitat, amb tos vostres
 companys o assessors. Éreu els
 únics que teníeu la paraula vàlida, la
 que ha fet córrer el nom d'un vellet
 franciscà per tots els mitjans de
 comunicació social.

El meu major agraïment
 també a vosaltres, bons amics, qui
 des de vostra encara activitat
 universitària, professional o des de
 la jubilació, heu aportat el vostre vot
 favorable a l'honor que m'ha estat
 concedit.

I, finalment, gràcies,
 moltíssimes gràcies a la gran
 multitud de tos vosaltres, antics
 alumnes, ja que, amb vostra
 iniciativa i juvenil entusiasme, sou
 els qui heu fet córrer el nom del
 pare Colom, que estimàreu i seguí
 estimant, posant a una altura a la
 qual ell, mai per mai, hauria
 imaginat. Gràcies!

Fra Miquel Colom

Fra Miquel Colom Mateu, T.O.R.

- Començarem per saber, què et va fer decidir estudiar medicina?

- En realitat, no hi va haver cap fet puntual que fes decidir-me per la carrera de medicina, des de petita sabia que volia ser metge, ho tenia tan clar que em sembla que no vaig dubtar en cap moment.

- Llavors, els teus pares no influïren en la teva decisió?

- No, de cap manera. Però això sí, ells sempre em van ajudar a entendre la importància que tenen els estudis en el món d'avui, i han treballat molt dur per oferir-me la carrera que sempre he desitjat.

- Però, vas haver de posar molt de la teva part?

- Tot i una mica més. Sabia que per escollir carrera i universitat havia de treballar a fons des de l'institut. Però no va ser cap trauma, perquè sempre m'ha agradat estudiar.

- On has fet la carrera?

- A la Universitat de Barcelona, i en concret a l'Hospital Clínic i Provincial.

- Quan vas acabar la carrera?

- L'any 1995, als 23 anys. La carrera dura 6 anys. Després vaig fer les oposicions MIR.

- Quina especialitat has escollit?

- L'especialitat de Medicina Familiar i Comunitària.

- Ens pots explicar en que consisteix aquesta especialitat?

- Sí, són tres anys en que treballes amb la medicina general i d'especialitats, cirurgia i traumatologia. Es tracta de la formació de professionals que puguin fer front a la primera línia de demanda i que tinguin la capacitat per a poder derivar, en propietat, als pacients.

- Es tracta d'una especialitat nova?

- Sí i no, m'explicaré. No, perquè sempre ha existit el metge general que ha de fer front a una patologia molt diversa i sí, perquè des de fa pocs anys, el sistema sanitari se n'ha adonat de la importància, en la inversió, de la formació d'aquests especialistes, cosa que abans no es feia. Aquest canvi s'ha fet a nivell mundial.

Maria Gayà Florit

va néixer a Sant Joan, el 25 de Desembre de 1971. És filla de Guillem Gayà (Cambuix) i de Catalina Florit (de sa Granja). Va estudiar EGB al Col·legi Públic de Sant Joan i BUP i COU a l'institut Mossèn Alcover de Manacor.

- Creus que es necessita vocació per ser metge?

- No ho sé, m'imagino que no cal. En el meu cas, i la gent que em coneix ho pot confirmar, he estudiat el que m'agrada i ara estic treballant dins el món més apassionant per a mi. És una feina molt dura, tant en la formació com en el dia a dia, però és tan al·lucinant com m'havia imaginat de petita.

- T'agradaria venir a treballar a Mallorca?

- En aquests moments treballo en un hospital a Barcelona i estic molt satisfeta, tant a nivell professional com en el tracte personal. No descarto d'aquí a uns anys tornar a Mallorca, sempre que tingui una plaça que em convenci.

- Maria, ara que estan tan de moda les ONG (organització no governamental) sanitàries i d'ajuda als més necessitats. Que et sembla tot això del voluntariat?

- Jo conec el voluntariat des de Barcelona i allà la gent es mou molt. Aquí a Mallorca no sé com està el panorama, però m'imagino que deu ser molt similar. He fet voluntariat durant els anys de la carrera, com a tutelar de menors, revisions mèdiques a nens del Raval (barri pobre i conflictiu de

Barcelona), ajuda als indigents en albergos... Tot plegat et permet conèixer gent molt variada i veure la vida en perspectives diferents, personalment sempre ho he trobat una experiència enriquidora.

- Està molt estès aquest tema del voluntariat?

- Pel fet d'estar-hi ficada, conec molts voluntaris, la majoria són joves que encara que no tenen massa temps lliure, en dediquen una part al voluntariat. Però també trobem persones majors que hi treballen unes hores a la setmana, o durant les vacances. Una cosa puc assegurar, qui ho prova, repeteix. La majoria de vegades reculls més que no dones. Els voluntaris haurien de ser més reconeguts i valorats per la societat, perquè porten un pes molt important, i sempre queden a la reraguarda.

- Creus que tots els voluntaris o membres de les ONG ho fan per altruisme?

- La gran majoria sí, sobre tot els que estan al peu del canó i no darrera una taula de despatx. Pot ser hi hagi una minoria que ho faci per "fardar" o quedar bé, però ho dubto molt, perquè és una cosa que si no et pregunten, no ho comentes.

- Passem ara a un altre tema, que em sembla interessant. Que fa el metge davant un hipocondríac?

- L'hipocondriasi o hipocondria és una malaltia per sí mateixa. Primer s'ha de descartar patologia orgànica, perquè un hipocondríac pot fer un infart com qualsevol persona, no pot passar per alt. Després s'ha de donar l'ajuda necessària per a fer front aquesta malaltia, a vegades pot arribar a ser molt invalidant. Es tracta d'una persona que d'una manera o una altra necessita ajuda.

- A la teva professió, els idiomes i en particular l'anglès, tenen molta importància. T'has preparat en aquest sentit?

- Els idiomes sempre m'han agradat molt i en particular l'anglès, segurament perquè és el que he estudiat més. Tinc el *First Certificate of Cambridge*, però reconec que em falta moltíssim per aprendre, i ara no tinc

massa temps per estudiar idiomes.

– Aquests últims anys els mitjans de comunicació s'han fet ressò de moltes denúncies contra metges acusats de negligència o mala actuació. Què en penses de tot aquest "boom informatiu"?

– La majoria de vegades que surten aquests tipus de casos al *mass media*, sembla que es busqui més la publicitat del fet que no pas saber el que realment ha passat. Es pot entendre el dolor i el dol d'una família que ha perdut un ser estimat, però el que ja és més difícil d'entendre són les ganes de que surti a la llum pública. Amb tot això hi surtim perdent tots, es limita, en certa manera, la llibertat d'actuació del facultatiu, fet que obliga a practicar una medicina cada vegada més defensiva.

– Que s'entén per medicina defensiva?

– En poques paraules i per entendre'ns, quan el metge sap que una analítica no donarà més informació que la que ja té, però així i tot la demana, és una manera de cobrir-se les espatlles i de tenir un document que li pugui donar la raó. D'entrada pot semblar que no hi ha d'haver cap problema, però qui parla d'una analítica, també parla d'una TAC (scanner) o qualsevol altre prova més costosa. Tot això encareix la sanitat pública. D'altra banda fa que es perdi la medicina més tradicional i pura. O sigui, parlar a la capçalera del llit del malalt, perquè d'entrada ja saps que demanaràs unes determinades proves, independentment del que et digui el malalt. És una vertadera llàstima. Voldria fer un incís, no hi ha res més fàcil que criticar l'actuació d'un metge, sembla que tothom sàpiga de medicina perquè tothom opina i gairebé sempre malament, crec que les coses s'estan sortint una mica de lloc, tot això el temps ho dirà.

– Quin paper té el Col·legi de Metges en aquests casos?

– És bo saber que hi ha un col·lectiu al darrere que davant un problema et pot donar suport, sobre tot perquè esta format per professionals que entenen el que passa i el que pot passar a la

pràctica mèdica diària.

– Crea estrès la professió de metge?

– Sí, pot ser que sigui la part més negativa de la medicina, perquè crema molt. Però vull ser franca, amb la poca experiència que tinc, ara per ara, les satisfaccions han estat, de bon tros, més importants que les decepcions, encara que sempre hi ha de tot.

– La teva feina és més humana que tècnica?

– Depèn de qui la desenvolupi, però crec que ho hauria de ser. Cada dia estem treballant amb persones malaltes, amb uns determinats problemes, uns sentiments, no s'hauria d'oblidar mai.

– Em dóna la sensació, que malgrat la teva joventut, has viscut molt, amb molta experiència de la vida.

– Sortir de casa als 17 anys, començar una nova vida, un somni, en un lloc desconegut, amb la incertesa de no saber com acabarà tot, però amb molta il·lusió i coratge, crec que és una bona manera d'assolir taules en la vida.

– Quins plans tens pel futur?

– M'agrada viure el dia a dia i gaudir del moment, el famós pensament del *carpe diem*. El que més desitjo és seguir treballant i aprenent cada dia més. El món de la medicina és molt ampli i sempre hi ha coses noves per fer, nous reptes per intentar entendre.

– A que dediques el temps d'esbarjo?

“Disfruto” de la companyia dels meus amics, els caps de setmana que no treballa aprofitem per fer excursions, sopars i festes, el més important és no quedar-se a casa el Dissabte i el Diumenge. Després de dos dies de descans es comença la setmana amb més energia. M'agrada moltíssim el cinema, sobre tot el clàssic “disfruto” llegint qualsevol cosa que caigui a les meves mans. L'últim ha estat “El caballero de la armadura oxidada”, es tracta d'un petit conte que parla del coneixement de la pròpia persona i de la importància de l'autoestima.

– Practiques algun esport?

– Sí, a Barcelona vaig a córrer amb amics, a vegades jugam a volei o a

tenis, però després d'un dia de feina, el més relaxant és passar un hora a la piscina.

– Què penses de la medicina alternativa?

– No tinc prou coneixença damunt el tema, però penso que com a mínim s'ha de saber que existeix. Segurament en nom d'aquesta medicina s'ha abusat de la confiança i en certa manera de la ignorància de la gent.

– Com veus que professionals de la medicina, es dediquin a altres tasques com la direcció d'un equip de futbol o la literatura?

– Em sembla molt bé. La medicina, com ja he dit abans, crema molt, i pot arribar un moment en que no doni plena satisfacció, o que s'obrin unes portes abans tancades, i hom es lliure de seguir un camí o un altre.

– Una pregunta molt directa, que opines dels metges que hem tingut al nostre poble?

– Des de que estic ficada al món de la medicina, no he tingut molt contacte amb els metges destinats a Sant Joan, a més aquests anys gairebé no he viscut al poble, però em sembla que s'han defensat molt bé, que tots sabem que aquest poble no és gens fàcil.

– Per acabar, com definiries la medicina?, què és per a tu?

– Espero que els lectors no s'hagin cansat d'aquest tema, però contestant-li la pregunta, un dels pares de la medicina la va definir com “De totes les arts la més noble” i jo no podria estar-hi més d'acord. Amb poques paraules diu molt. Per a mi la medicina ho és tot, a nivell professional, es tracta d'una ciència que et permet conèixer la naturalesa humana en tota la seva amplitud, i creieu-me, és molt interessant. La part més important és el malalt, *primum movens* de la nostra feina. No hi ha res més impressionant que un somniure o una abraçada com a senyal de gratitud sincera; veure la recuperació i guariment d'una persona que torna a la vida i també el morir amb dignitat i sense patiment quan la persona deixa de viure, són aspectes extrems d'aquesta professió que t'omplen.

Miquel Florit Huguet

Els lectors habituals de D. D., des de el primer número fins el dia d'avui, han pogut llegir les gloses firmades per Gabriel Company, el forner Boveta, que tots el mesos publicam en la secció "Poemes i Gloses". Més d'un lector extern ens ha demanat: "Qui és aquest Biel Company, el forner?. Quan proposàrem al Forner el fer una entrevista, ens contestà amb una pregunta:

☞ I què he fet jo que tenguí importància o pugui interessar als lectors de D. D.? Tanmateix, mentre pugui, seguiré col·laborant amb D. D.

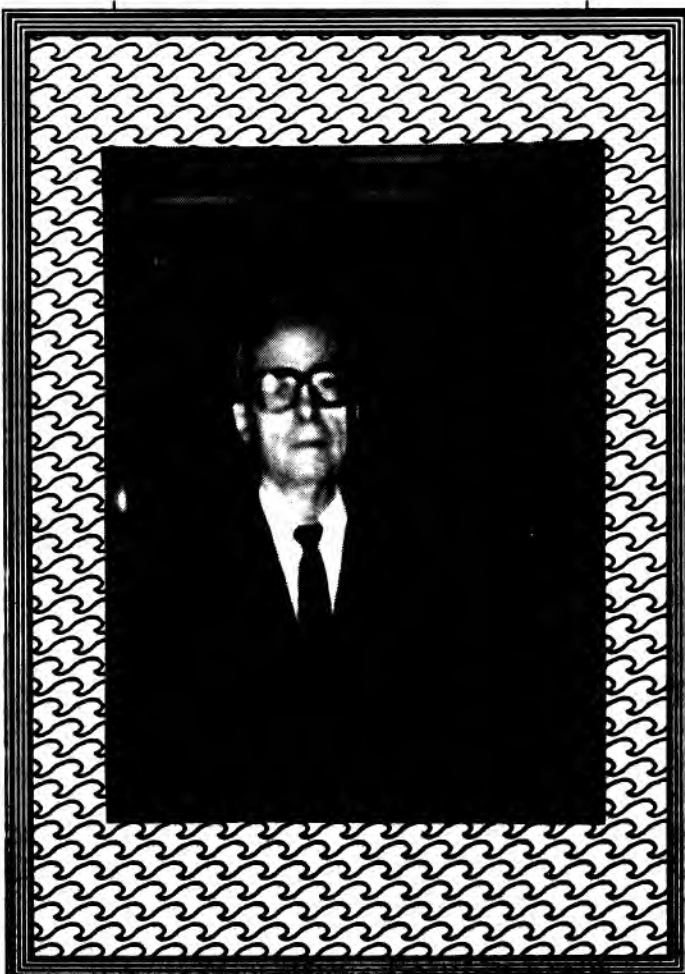
☞ De totes maneres hi ha gent que desitjava conèixer-te millor. Per on comencem forner?

☞ Comencem per lo primer. Vaig néixer dia 2 de maig de 1931, precisament a una casa que a la façana lateral hi havia una làpida que donava el nom al carrer, que es deia "Dos de Mayo". La rajola fou canviada i també el nom del carrer.

☞ Quina va esser la primera feina que feres?

☞ Quan vaig deixar l'escola, vaig fer 5 anys de mosset de ferrer a ca mestre Joan Llull, que tenia la ferreria molt prop de ca nostra. Allà vaig coincidir amb el ferrer Peramates i amb el ferrer Climent.

☞ Quina altra feina feres abans de fer-te forner?

**Gabriel Company
(Fornier Boveta)**

☞ Vaig fer feina a ca nostra, que conreaven bastant, fent de pagès una quantes anys i llavors vaig passar a fer feina a jornal amb l'amo Llorenç des Pujol. Tenia magatzem d'adobs, comprava ametlles i tenia dones a triar bessó. Feia sequer d'albercocs,...

☞ Perquè et feres forner?

☞ Quasi davant ca nostra hi havia un forn que es tancà. Els altres forns estaven a la part alta del poble i jo vaig pensar: Si seguesc anant a jornal amb l'amo Llorenç, encara que era un bon amo i feia molt bon fer feina amb ell, sempre seré un jornalier i ara que som jove he d'aprendre un ofici. Això hem va fer decidir.

☞ On aprenegueres a fer de forner?

☞ Durant sis mesos jo i sa dona anàrem a Porreres per aprendre de forner. Anàvem a un forn que les deien de Can Pa. Això era l'any 1958 en que obrírem el forn.

☞ Hi havia molta competència?

☞ Hi havia altres tres forns: es forner Fossier a ses Parres. En Garreta que estava en el carrer José Antonio, ara Bellavista, i en Miquel de son Duran en el carrer major.

☞ T'ha agradat es fer de forner?

☞ Fent de forners hem fet molta feina sa dona i jo i així hem surat sa llocada...

☞ Tornem a la teva joventut. Contem coses d'aquells temps?

☞ Lo que te puc dir de ses costums d'ara fa 50 anys, ho sap quasi tothom. De jove vaig jugar a futbol amb el "C. D. San Juan" durant 5 o 6 anys. Jugava d'interior o extrem.

☞ Practicaves altre esport?

☞ Fent el servici militar vaig arribar a ser un bon jugador de ping-pong. Vaig jugar més d'una vegada amb en Maties Alemany, que era el campió de Balears, encara que ell me guanyava.

☞ Pel que te coneixem més les generacions actuals, és per les teves gloses. Quan començares a fer gloses?

☞ Des de molt jovenet faig gloses, encara que en aquell temps no se publicaven. Crec que va ser fent feina amb el

ferrer Llull, fent feina amb el ferrer Peramates, que era un gran aficionat i molt bon glosador, que m'entrà l'afecció per les gloses. Això va influir molt. Una de les que record és aquesta:

Bon dia mestre Climent
no en ferieu un sens falta
de bací amb sa vorera alta
que n'hi poguessin cagar cent.

☞ **Coneixes el Cançoner Popular de Mallorca del Pare Ginard?**

☞ El conec damunt damunt ja que ses dificultats que tenc per llegir no m'han permès llegir-lo.

☞ **Has llegit llibres de poesia?**

☞ Sí, de jove vaig llegir un clàssic de la poesia: "Las mil mejores poesías de la lengua castellana". Tu saps que en temps d'en Franco, trobaves molt poca cosa en català.

☞ **Que et consideres, poeta o glosador?**

☞ La poesia m'agrada amb bogeria. Jo som glosador perquè no puc esser poeta. El haver perdut la vista ha fet que no pugui llegir, ni prosa ni vers. M'agrada molt escoltar recitals de poesia per la radio.

☞ **Recordes les primeres gloses que feres?**

☞ Record que els anys que vaig fer de pagès, quan cantava damunt s'era, jo improvisava les cançons en la tonada del batre. També fa molts d'anys que la Colombòfila em va comanar unes gloses per les carrosses de Sant Antoni i possiblement foren les primeres gloses que llegí l'altra gent de les fetes meves.

☞ **Com definirieu les gloses?**

☞ Fer gloses es dir moltes coses amb poques paraules.

☞ **Creus en la inspiració?**

☞ La inspiració ve de la motivació. El cor és el qui te'n dona. El sentiment i l'idea d'uns versos et vénen unes vegades quan estàs fent feina, unes altres quan et trobes tot sol.

☞ **Deixem les gloses i passem al teatre, la teva gran afició. Que és el teatre per a tu?**

☞ Per jo és una forma d'evasió. Era i som molt tímid encara que no ho paregui, però em vaig dir: "el que pot fer un altre també o puc fer jo" i això m'ha donat seguretat.

☞ **Que prefereixes en teatre, fer riure o fer plorar?**

☞ M'estim més fer riure que plorar. És a dir, preferesc provocar més les rialles que les llàgrimes, el teatre còmic al dramàtic.

☞ **Quines qualitats ha de tenir un bon actor?**

☞ Tenir bona dicció, bona memòria, no ser empegueïdor, però sobre tot el més interessant és que sigui ell mateix, no voler imitar a ningú, per gran artista que sia. Les imitacions sempre son imitacions. El que importa és identificar-se amb el personatge que representa.

☞ **Creus que hi ha molta gent que fa teatre sense trepitjar un escenari?**

☞ No m'agrada la gent que fa teatre baix de l'escenari. Sobre tot hi ha un tipus de polítics i un tipus de catòlics, que "per parèixer més bons", actuen "fent teatre". El que vulgui fer teatre que pugi damunt un escenari.

Gràcies Biel per la teva amabilitat contestant a les meves preguntes.

Miquel Florit Huguet

MOSTRA DE TEATRE

Casa de cultura : 21,30 h.

29 de Novembre

Grup : "La prima" Sineu

Obra:

"Tocats des boll"

Autor: Joan Mas

6 Desembre

Grup: "Calabruix"

Sant Jordi

Obra:

"Que te creus que te crec"

Autor: Tomeu Torres

13 Desembre

Grup: "Es Porrassar"

Algaida

Obra:

"Pagesos i Ciutadans"

Autora: Catalina Rigo

20 Desembre

Grup: "Biaixos i Capgirons" Sant Joan

Obra:

"Eleccions a poble vell"

Autor: Bartomeu Llabrés

ENTRADA GRATUÏTA

Patrocinen:

Govern Balear

Ajuntament de Sant Joan

No ploris, no: Jo, que ja en sé, bé puc plorar millor

G. Morlà

Sempre hi ha una pena per contar. La descobresc al carrer, me la diu una notícia, la dibuixa una cara o ensopeg amb ella quan camin dins el record. La vida no és de colors, que més voldria! M'agradaria arribar a un lloc on no més compti el cor i el que importi sigui l'amor. Visc rodejat de persones llunyanes, estranyes, diferents,... que no entenc el seu llenguatge, ni tampoc sé el que volen.

Un dia d'aquests cercava quin devia ser el sentit dels 130.000 llumets que l'Ajuntament ha posat, al principals carrers i places de Ciutat, a propòsit de les festes nadalenques. I és clar que n'he trobat un: el de fer companyia als altres tants llumets que els establiments comercials encenen, perquè la gent pugui comprar millor i gastar el doblers amb els oferiments, que amb prou cura, esmena i ornament col·loquen en els mostradors. Comerços, negocis, cases dels rics, són les que hi ha en aquests carrers il·luminats.

M'he endinsat dins els carrers secundaris, on viu la gent pobre. Allà no hi havia llumets. Aquella gent és d'una altra raça i ben bé poden estar a les fosques. Les façanes de les seves cases no mostren valors arquitectònics. ***Ells no celebren festes, no fan dinars ni sopars. Avui menjaran el mateix que menjaren ahir: la seva pròpia fam. Ells són els de sempre.*** No esperen convidats, no cal fer preparatius ni extraordinaris.

Vos descriuré com són els quatre carrerons que componen el poblat de son Banya. És on vaig acabar el meu recorregut pel carrers sense llumets.

Quin canvi més desafortunat els obligaren a fer als residents d'aquella arquitectura casolana que fa uns quants anys envoltava un vell molí, vora el mar, anant al Molinar. Donaven mala imatge al turisme. Calia destruir aquelles cabanyes i amagar els seus habitants. ¿Segueix la pobresa fent mal d'ulls als rics, als que viuen en bones cases? ¿Són casetes

con les de Son Banya, les que oferia fa un dies com habitatges dignes, un representant de batlia, als "ocupes" que viuen a les barraques que hi ha vora l'Estadi Balear?

Com desitj que aquests que xerren tant, tinguessin cor abastament per embrutar-se les sabates de fang i travessassin aquells carrers plens de bassots, on jo vaig ser incapaç de destriar si era l'aigua de pluja qui els nodria o si era el desaiguament dels estatges. El desagradable olor i la falta transparència del líquid oferia les seves dubtes.

Una petita escola, una llarga paret ran de la carretera, impedeixen veure el que s'amaga darrera. No vos puc dir que no em tremolassin les cames abans de travessar aquell portell que per força has de passar si vols veure el que hi ha dintre del poblat gitano. Tenia por.

Sense córrer, vaig fer poc a poc, el carrer principal, travessat per la mirada d'aquella gent que semblava estudiaven cada un dels meus moviments. Vaig girar a l'esquerra a la darrera cantonada, tocant a una d'aquelles portes. Volia conèixer l'interior d'aquelles casetes d'una sola planta, aferrades una a l'altra, amb sòtil d'uralita, i trispol de ciment, perfectament climatitzades a la temperatura ambient. Quan vaig passar el portal, una habitació petita, sense porta, deixava veure el seu interior: un llet i una butaca tapissada de plàstic vermell. Un jaç a una vorera amb una guitarra damunt, quatre cadires, una taula, una gelera i uns fogons de butà sobre un caixó és la quasi totalitat dels estris que vaig observar dins el que era a la vegada: l'entrada, menjador i cuina. A la part oposada a l'entrada, una cortina oberta deixava veure les piques de rentar baix un petit porxo. Conversarem una estona. M'oferiren beure donant-me a elegir entre llet i d'aigua. Vaig acceptar el tassó de llet per no fer un menyspreu. Quan es va obrir la gelera vaig veure que només hi havia una botella d'aigua i una de llet, res més.

¿Seria aquesta família una de les que formen part del 9.000 indigents que

viuen a Mallorca? O formen part del compte del 48.000 pobres? No sé on els col·locaren els estadístics.

Un afamat periodista, sense tallar-se un pel, va afirmar en una cadena de TV insular, que "dels 9.000 segurament hi havia molts pocs mallorquins. S'havia de posar límits a la xifra". Si un és foraster, de raça gitana o moro és pot morir tranquil·lament. Abans de venir a Mallorca ja passaven fam allà on eren, nosaltres no hi tenim res a veure.

Anau a contemplar els llumets del Corte Inglés, Continente,AVINGudes, plaça de Cort, Rambles, Born,... No aneu a Son Banya. No cerqueu on són els 9.000 indigents, població equivalent a la de sis Sant Joans.

"Tot va bé!... per alguns, més no per a tots. Tres de cada quatre estan mal alimentats". Però no els coneixem.

Deixau que plorin els que ja en saben, que passin necessitats els qui estan acostumats a fer-ho, tanmateix que hi podem fer? Res. Mengem, beguem i gastem el nostres doblers! Encenguem llumets al nostre voltant que la seva llum ens impedirà veure el que s'amaga dins la foscor llunyanal, i els altres...? "Déu les do remei qui pot".

"La gent, per més bona que paresca, té un grans fons de materialisme i veu les festes, sovint, a través dels menjars suculents que n'esperen. Espiritualisme? No en demaneu a aquests terrosos de terra que ens deem pagesos." En gran encert així ens definí un il·lustre fill i coneixedor del nostre poble.

Quan et diran la meva fi,
plora per mi
que per tu ploro.
Plora per mi més dolçament
que, amargament, no és el teu plor.
Eixuga el plor,
no ploris gaire
que et marciria el pas de l'aire.
No ploris gens,
no ploris, no:
per tu i per mi
jo, que ja en sé, Joan Maragall
bé puc plorar millor. Pep Ventura

PER LA VILA I FORA DE LA VILA

EL CANT POPULAR A SANT JOAN, SEGLE XX (Introducció)

per Joan Morey

**Sa música de Porreres
quan dins Sant Joan va entrar
se va posar a sonar
més que cinc-centes someres.**

**L'amo si sou morrioner
vos cuidau de fer morrions,
qui no ha nat per fer cançons
mai en sa vida en sabrà fer.**

A punt d'entrar en un nou segle, amb tots els sistemes actuals de tecnologia punta per accedir a qualsevol tipus d'informació musical, resulta molt difícil definir amb claredat i sense ambigüitats el que és o no és la música popular.

Tampoc resulta fàcil arribar a un acord per decidir quina classe de tonades tenen o no cabuda dins una publicació actual que tracti sobre aquest tema.

Perquè una tonada esdevengui popular, normalment ha d'haver passat per distintes mans i diverses generacions. El pare Ginard, a la seva introducció al cançoner de Mallorca, explica molt bé com el poble s'arriba a apropiat d'una tonada:

"Tot entrava sota el imperi de les cançons. Enamoraments, rivalitats amoroses, festes, balls esbucats, desgràcies, fets polítics i socials, anyades plenes o buides, oficis, personatges il·lustres o esgarriats. La Musa popular, de tota herba en feia feix. Allò, un poc avui un poc demà, passava al poble. Cada cançó assimilada - moltes morien el mateix dia de néixer - era un còdol raspós, de caïres vius, després de la muntanya i engolit per un torrent. Rodola que rodolaràs, el còdol s'allisa, pren formes mòrbides i arriba a ésser una rústica joia, amable al tacte i la vista sense deixar d'ésser còdol. Desposseït de caïres tallants, aquell còdol ja no és obra de la muntanya d'on procedeix, sinó del torrent que l'ha llambroixat, esmolat i polit amb el finíssim paper de vidre de les seves aigües i amb el fregadís d'altres còdols.

Talment ocorria amb les cançons. El brollar de la boca dels poetes folklòrics, les cançons tenen brots i escarrassos, i esmussen con una fiuta grenyal, i fan lletrada. Però,

si llavors canen dins el torrent del poble, i s'hi arrosseguen anys i segles, aquelles cançons s'assonen, se colen i recolten, se despersonalitzen, se concentren i modifiquen i sense deixar d'ésser rústiques, prenen suavitat de pedra brunyida i dolçor de fruita secallona. I aquestes cançons, després de col·laborar-hi el poble, ja no són d'aquest o d'aquell, sinó de la col·lectivitat; això és, verament populars. Llavors ja són fruita del comú. Fruita, si volem, humil i silvestre, com és ara les mores, les arbores, els murtons, les glans dolces; però amb gust i aroma de so, d'aire, de blau, de garriga i de terror llaurat d'hora".

No és pot separar poesia i música: són dues germanes bessones i sempre van de bracet, diu també el pare Ginard.

Algunes de les tonades tradicionals, i per una sèrie de circumstàncies (medis de comunicació, agrupacions de cant coral i de ball de bot, enregistraments,...) han esdevingut representatives del folklore mallorquí. Són gairebé conegudes per tot arreu de l'illa i solen estar recollides a qualsevol publicació sobre cant popular de Mallorca. És el cas de Sor Tomasseta, Ses ninetes, En Pep Gonella, Es copeo matancer, A la Ciutat de Nàpols, Una dona llarga i prima, No-ni-no, Sant Antoni,...

Altres són més inèdites. A l'actualitat només les trobarem a cert llocs molt concrets gratant dins la memòria del passat. Són interessants des del punt de vista de dar-les a conèixer. Però no és que siguin més o manco representatives d'una o d'una altra localitat. Segurament, i com deia el pare Ginard, bastaria un únic poble de Mallorca per trobar una mostra de cançons representativa de tota l'illa.

L'estructura mètrica més freqüent del glosat popular a Mallorca és la de quatre versos octosil·labs. Rimen el primer amb el quart i el segon amb el tercer. Les melodies més populars consten també de quatre compassos binaris (o bé són d'estructura lliure en el cas de les tonades de les feines del camp). Aquests dos fets fa que moltes de les lletres i músiques populars siguin

intercanviables. I d'aquesta manera, durant el temps de sega, es cantava la mateixa melodia amb diferents estrofes que hi venguessin bé; igualment en temps de batre o per llaurar.

A principis del segle XX la mateixa gent de Mallorca advertí a Baltasar Samper que el bons cantadors de la terra ja eren morts. Ell mateix cana el fet i feu notar la degeneració del cant de la pagesia per influències de la ràdio, "género chico",...

El pare Ginard també advertí que la música folklòrica de Mallorca estava sentenciada a mort.

Les apreciacions de ambdós són lògiques. La Mallorca pagesa i tradicional del primer terç del segle XX estava a punt de donar el tomb definitiu cap a l'època industrial i turística. I fou pels anys 60 en que rebe l'estocada definitiva:

Qui se'n recorda de com eren els carros de parell o d'un parell de bous llaurant amb una arada romana?

Qui ha viscut el temps en que tots els sementers eren segats amb falç, tothom feia sequer de figues per engreixar els porcs i el camí de ses Casetes, Baix de la Vila, Son Santos,... eren plens d'homes d'era?

Tot plegat són coses d'un temps.

Segurament les tonades més genuïnes són aquelles que sorgiren del camp, formant parella inseparable entre la mateixa feina i el ritme, música i lletra de tonada.

Fa estona tothom cantava. Se provaven a veure qui ho feia millor. L'era a la qual no s'hi cantava o on es cantava malament era la befa dels batadors d'altres eres.

En aquests moments, tot el cant de la pagesia és pràcticament inexistent per tot arreu de Mallorca, a la nostra vila es realitza una tasca de recerca. Durant el mesos del 98 donaré a conèixer una selecció de les tonades més representatives del cicle pagès: ximbomba, darrers dies, setmana santa i pasqua, feines del camp (tondre, segar, batre, espolsar ametlles, collir figues, llaurar), les verges, matances, Nadal.

CONTARELLES I MEMÒRIES (i IX)

per Andreu Bauzà

(Continuació)

Elesser d'esquerres era com si fossin dimonis.

Els franquistes, a l'any 36 tancaren el meu company de feina, mestre Miquel Bichlloc, per dolent. Havia estat secretari d'un sindicat obrer i l'acusaven d'enviar dobles a Rússia, la qual cosa era mentida. Als presos polítics els feien fer carreteres. Va conèixer el santjoaner metge Soler i el mestre Petro que era casat amb una santjoanera. L'únic delictes que havien comès era esser d'esquerres, que a les hores els miraven com a dimonis. Mestre Miquel, als 63 anys, va morir d'una mort *repentina*. Lo que a jo em va afectar molt perquè com he dit abans, era una bellíssima persona.

Malalties i operacions.

El dia 10 d'octubre del 75 varen d'haver d'operar per 2ª vegada la meva dona a la clínica Juaneda. Anàvem guiats pel metge Galmés i l'operà un tal Llobera, un poc mal educat però era dels millors operadors d'aquells temps. Li trobà el mal a la conducte del fetge a la fel. Ens va dir que la seva feina valia 70.000 pessetes, però per esser amics del metge Galmés ho faria per la meitat de preu, per tant ens costà 35.000 pessetes, més l'estància de 10 dies a la clínica.

El 27 de març m'operaren de la mà dreta perquè tenia dos dits, el major i l'anular, que es començaven a arrufar. Vaig anar a veure el metge Dora, company d'en Galmés i em digué que s'havia d'operar. Era una operació senzilla, tant que domés vaig estar una nit a la clínica Mútua Balear. Vaig estar un mes de baixa i em vaig tornar posar a fer feina, però el 13 de setembre, el mateix metge, em va haver de tornar operar el dit petit de la mateixa mà. Un altre mes de baixa i a fer feina s'ha dit.

Vaig fer feina a gust fins a 60 anys.

Fins que vaig haver complert els 60 anys, vaig passar gust de fer feina. Mort mestre Miquel als 63 anys em va passar pel cap de retirar-me al 60. Ho vaig fer mirar i em digueren que per poder-se jubilar als 60 anys havien d'haver cotitzat a la Seguretat Social a partir de 1967 per enrera i el meu taller no ho havia fet fins a mitjan 68. Abans anàvem a tant l'hora i no pensàvem per quan seriem vells.

Els darrers 5 anys de feina.

Els darrers cinc anys ho vaig passar molt malament. Mestre Pep, que era el que feia d'amo, dels 4 quatre socis que eren també es va jubilà i entrà el seu fill en el seu lloc. Aquest feia uns anys que es preparava per això. Va anar posant maquinària més moderna i cada obrer feia sempre la mateixa feina. A jo em posà a un racó reservat, lluny del renou, per senyar bastiments, portes i persianes. Era una feina lleugera però delicada perquè no et pots equivocar. Aquell reservat no tenia llum natural, sinó

que havia de fer feina davall 4 fluorescents que a l'estiu era com una sauna.

Vaig tenir una forta depressió i vaig perdre el delit per viure.

Durant aquells darrers anys, vaig tenir una forta depressió, per la qual cosa vaig comprendre que se por arribar al suïcidi. Jo amb llàgrimes als ulls demanava a Déu que m'endugués d'aquest món perquè tot ho veia negre i sense solució. El que no s'ha trobat amb un estat depressiu no ho pot comprendre. Jo dins la desgràcia, vaig tenir sort, perquè la dona del mestre n'havia tinguda una i em proposà només fer sis hores de feina cada dia, de les 7 de dematí a les 13,30 hores. Em prenia 5 pastilles cada dia i al llarg d'unes setmanes em començà a afluir, gràcies a Déu!, però encara i fins que em mori, ordenat pel metge, prenc dues pastilles per no tornar caure amb un estat de desesperació com aquell. No frissava gens de tornar vell, però sí de jubilar-me, perquè amb la maquinària moderna que havien posat jo sempre havia d'anar a *tope* i en acabar la jornada tenia el cap embullat, manco mal que el capvespre anava a foravila i m'esplaiava.

Arribà la jubilació

Després d'una llarga lluita vengué el dia tan esperat, el 4 de novembre en que complia els 65 anys. El dia 5 ja no vaig fer feina, vaig fer un poc de refrigeri pels companys de feina, em vaig *despedir* del mestre, em pagà els dies que hi tenia, un xec de 100.000 pessetes més una capsa sorpresa que va durar poc, perquè pel camí, anant cap a Sant Joan va tocà hores.

El primers anys de jubilat

El primer anys de jubilat vaig espedregà una finqueta de terra anomenada "Els aubellons" poblada d'ametlles i figues. És mitja quarterada. Hi vaig posar dues gallines per tenir ous per la casa i

cada dia dematí, jo i el canet que tenia, anàvem a passar el temps allà.

Jo i el meu amic Morey recorreguérem el terme i el del pobles veïnats.

Els capvespres amb el meu amic Morey anàvem a córrer a peu, per conèixer el nostre terme, que degut a tota la vida anar a jornal a molts d'indrets no hi havíem estat mai. Després férem els termes dels pobles veïnats: Petra, Vilafranca, Montuiri, Lloret i Sineu.

Anàvem un tros amb el cotxe, el deixàvem a un lloc que ens agradàs i exploràvem l'entorn.

També en les primaveres, cada mes fèiem una excursió enfora amb el cotxe 127 que tenia en Morey, ell era mecànic i els tres que l'acompanyàvem, en Joan Mena, N'Andreu Prudenci exguàrdia civil, i jo anàvem tranquils perquè si l'automòbil se renegava ell el sabia arreglar.

Férem tots el racons i pobles de Mallorca i *disfrutàrem* molt, sempre ens enduíem pa taleca i allà on ens agradava posàvem taula i fèiem en comunitat un trempó de "senyora mia", no hi faltava res, bones tomàtiques, pebres dolços i coents, una ceba, *alúñ*, olives, una cabeça d'alls, vi, pa blan, i per darrereria llonganissa o botifarra que torràvem en el caliu del foc que havíem encès. Després anàvem a prendre cafè al poble de més prop.

Això o férem un parells d'anys, però tornàvem vells, el trànsit de cada dia augmentava i ho deixàrem anar.

Llavors anàvem a les excursions que organitzava la tercera edat.

Amb en Morey continuàvem els horabaixes corrent. A l'hivern per dins el pinars i garrigues, i a l'estiu anàvem a la caseta dels Caldarés i allà fèiem un poc d'hort per passar el temps. Acabant l'estiu de l'any 89, de cada dia estava més fònic, jo de totd'una no li donava massa importància, però la cosa anava empitjorant i per mediació d'una *enfermera* que coneixem, vaig anar a son Dureta i l'otorrino em digué que

per sobre certament lo que tenia s'havia de fer una biòpsia, per tant s'havia d'ingressar a la clínica. Ho vaig fer el dia 22 de gener del 90 per sortir-ne el 7 de febrer. En dugueren dues vegades al quiròfan, la primera un dilluns i la segona el dilluns següent. El divendres abans de la segona vegada de dur-me al quiròfan, vengué l'otorrino Rosselló, ens fer entrar a la meua dona i a jo dins un reservat que el dilluns en tomarien fer una segona biòpsia perquè la primera no els havia agradat gens. La farien al moment i segons el resultat m'operarien o no m'operarien. Jo li vaig preguntar si era càncer i ell em contestà, no va per dit però ho podria ser. *Ojalà* puguem destapar una botella de xampany i després afegí, si és càncer encara podeu estar content perquè és l'única part del cos que una vegada operat no es sol tornar a reproduir. Malgrat això, l'ànima em pegà al peus i vaig passar un dies que la son la tenia enfora. Quedar-me sense poder parlar no m'ho podia tragar de cap de ses maneres. Plorava i resava demanant a Déu que si era càncer ja no em tornàs despertar després de l'operació.

Uns minuts abans de posar-me l'anestèsia, tornar venir l'otorrino Rosselló i en Tolosa era el cap de l'equip i em digueren: avui no operarem, domés farem la biòpsia perquè hem d'estar ben segurs. Jo vaig dir: l'idea m'agrada. Gràcies a Déu no va ésser lo que em pensava, sinó una tuberculosi *laringea* que amb un tractament de 10 mesos vaig quedar curat. La primera revisió que em feren en Tolosa i Rosselló les dugueren un paquet per hom amb xampany i llonganisses, cosa que estigueren ben contents.

Compra d'una finqueta a "Es Ravellar"

El 24 de març de l'any 95 vaig comprar una petita finqueta a damunt "Es Ravellar", amb una caseta i un porxo, una soll amb un corralet davant, un aljub i una cisterna, està tancat de paret i camí

asfaltat per la part Nord i Llevant, tot ara restaurat i pareix una copeta d'or. A la tardor de la meua vida hauré tornat a fer vida a l'entorn d'allà on vaig viure els primers 8 anys de la meua infància, perquè la nostra finqueta allà on vivia de nin no hi ha més de 100 metres.

Han plogut els anys a desenes i la memòria s'encalla sovint en voler recordar coses, per això m'havia oblidat que l'any 76, mentre els meus sogres varen deixar el seu allà, a tots els seus fills que eren ó, per tan aquella casa s'havia de vendre i la meua dona i jo compraren compràrem la part dels altres 5 germans, la reformàrem i el dia 3 d'agost del 77 ens canviàrem. Record que aquella nit feu una gran tempesta de trons i llamps, i entre la tempesta i el canvi de *vivenda* no dormírem de tota la nit. La casa que en tant d'esforç havíem construït varem decidir vendre-la per no tenir desavinences amb els llogaters. A jo em sabia molt de greu perquè m'havia costat moltes gotes de suor, però ens agradava més el barri on vivim ara que el que vivíem abans, a més teníem a una part un veïnat loco i a l'altra un gat.

Fa 11 anys que estic jubilat i tant la meua companya com jo, llevant la temporada que vaig tenir la gargamella malalta, podem dir que han estat els anys de més tranquil·litat i manco preocupació de la nostra vida, perquè els dos tenim un patró que cada mes ens paga i no ens mana cap feina, i si això és guerra que no vengui la pau.

Ara que vivim tan bé, Senyor, donau-nos salut i una llarga vida. El meu pare va morir el dia 6 de febrer de l'any 80 a l'edat de 84 anys, i la meua mare el 16 de març als seus 92 anys, que descansin en la pau del Senyor!

I aquí s'acaba la història, escrita per un fuster que ha viscut 25 anys bé i 50 en el Purgatori. Ara només desitjo que quan no em pugui valer de jo mateix, Déu m'endugui d'aquest món!

QÜESTIONS SANITÀRIES

per Maria Llull Jaume, G.C.

"Que bé ens ho hem passat!! Va esser un dia impressionant, mil parelles que complíem els 50 anys de matrimoni,... de tot Mallorca,... ens va reunir el president Sr. Matas, per fer festa tots junts,... Vaja un dia feliç, acabarem amb un bon dinar, i ens donaren una placa d'argent... Tot foren elogis i alegria pel dia tan meravellós que, segons sembla, havien passat». Jo, escoltava feliç, contagiada per la satisfacció que brollava del matrimoni major que tenia al davant. De sobte, més avançada la conversa, la cara feliç va passar a indignada, quan saberen que "els que no estan amb el Sr. President", els que anomenaven oposats», ara demanaven explicacions dels 13 o 15 milions que l'Administració gasta aquell dia per fer-los la festa... Ells no ho entenien,... I jo, tampoc! Jo, que no som entesa en qüestions tècniques, ni crec massa en programes» que duren un sol dia, els milions me dugueren de cap molts de dies: Són moltes les persones majors que tenc present i no són com les que aquell dia tenia al davant i me contaven la feta. Persones que es valen per elles mateixes, amb una pensió que els permet fer qualche excés. Les que diríem de primera i segona categoria. Tenia dins el meu cap persones de tercera edat que diré són de " quarta o cinquena categoria», per entendre'ns. Persones que tenen una pensió justa, dues o tres petites o grans invalideses amb incapacitats un o l'altre membre de la parella, algun d'ells amb

demència, Alzheimer, embòlia,... quan no els dos,... Per tenir, sols es tenen l'un a l'altre, i prou. Un cuida l'altre,.. No tenen fills, ni recolzament familiar, els tenen enfora, o com si hi fossin,... d'aquest n'hi ha arreu, arreu. Persones que fa anys, estan o no, en llista d'espera per ingressar a una Residència, o estan esperant any rere any, si l'Insero o l'Ajuntament té prou pressupost i amb molta de sort pot enviar-los una treballadora familiar "una o dues» hores diàries; aquesta és la mida Són persones aïllades per la seva incapacitat, de cada dia més greu i més depenent; no hi ha Centres de dia, ni tallers de teràpia. El seu "poder adquisitiu» no els permet contractar una persona que els ajudi, els cuidi,.. De casos així en sabem prou totes les infermeres que anam als domicilis, i també els voluntaris de les parròquies o d'altres institucions que dediquen un temps a visitar les persones majors i/o malalts crònics. Aquestes persones, moltes més del que pensam, mal nodrides, poc ateses, males de moure, de rentar,... (sols els poden canviar la roba blanca el matí i vespre.) Cuidades pel seu marit o la muller, també d'edat avançada, que pot esser aquest any també han rebut la «invitació" del senyor President perquè complien els 50 anys de vida en comú, però que no hi pogueren anar,... (com poden anar-hi!). Són altres les seves necessitats en aquests durs moments,. (no sols moments sinó situació permanent.) O bé ja han complit

els 50 i dos o tres anys més o menys,... Per aquestes persones, em pregunt, quin pressupost gastam a la nostra Comunitat? Ah sí, ja sé, els polítics em diran,... són problemes SOCIOSANITARIS... Tenim les competències?..

Aquestes persones majors tampoc poden anar a les trobades de la «gent gran" que ens mostra amb tanta freqüència la nostra televisió local, amb tots els polítics de torn presidint a primera fila, amb cara riolera per quedar bé a la foto oficial. Aquest dies, els diaris ens anunciaven: que el Govern Central augmenta els milions pels viatges subvencionats de l'Insero. Paral·lelament el nostre Govern Balear també pareix que vol fer el mateix... fins i tot viatges al Carib... (Diario de Mallorca -14 juny 97). Subvencionam vacances, excursions, trobades, diades, festes,... per a la gent gran i em sembla bé; Però deixau-me dir que em posa «malament» aquesta societat de les aparences que es tapa el cap, com l'estruç, davant altres realitats que hi ha també a la nostra «rica" terra, i que no es volen veure ni cercar solucions de millora globals per tantes necessitats que romanen amagades, camuflades i que necessiten programes d'atenció urgent d'ajudes a persones amb malalties cròniques,... Persones que massa vegades NO tenen «cabuda» als hospitals públics perquè «no es pot fer res» o perquè el seu «cas» no és un «problema sanitari, sinó mes bé problemàtica social!... Al cap i a

la fi és d'una altra Instància!... I prou!

Però ¿no ens adonam que quasi totes, per no dir totes, les problemàtiques socials importants acaben i esdevenen a la llarga, problemes sanitaris? Per totes les persones que tocam i testimoniam aquestes realitats és molt dolorós veure dia rere dia com aquesta manca d'atenció socio sanitària anirà i ja va afeblint dia a dia aquestes persones, especialment les majors: Primerament serà la malalta, va omplint-se de nafres per la manca elemental d'higiene; L'altra, "la bona", la cuidadora, de cada dia més impotent, més cansada, més trista, aïllada,... També ell/elles, tenen dret a rebre atenció dels recursos de la nostra Comunitat autònoma, tinguem o no competències; O no és un dret?

L'altra qüestió que fa dies m'envolta:

Els informatius nacionals i també locals, des de la posada en funcionament de l'hospital de Manacor, ens diuen dia sí i l'altre també que les "lístes d'espera" s'han acurçat MOLT. I jo em deman. Pot ser veritat? No podem discutir amb els entesos, no tenim la informació necessària de les llistes, ni els nombres. Tenim, això sí, informació del que ens envolta: de fets. És realment veritat si el que tens és un problema de trauma o altres especialistes, però si el que tens és un tumor i necessites un especialista ginecòleg, sabem de persones que han hagut d'agafar drecceres i recórrer a la sanitat privada, si volien arribar-hi a temps. Igual una operació d'ulls; hi ha persones al nostre voltant

que feia dos anys estaven a la llista (a punt d'operar, segons l'especialista) No parlem si es tracta d'una consulta. No diguem res si el que necessites és qualche tipus de radiografia, eco, mamografia,... Un tac o una ressonància,... per fer-te el diagnòstic. Realment no hi ha res més anguniós que no trobar-se bé i no et puguin dir el que tens per estar esperant "la prova" que ho ha de decidir... El temps es fa interminable. Una altra problemàtica evident, que ressalta en la nostra Sanitat (sense tenir-ne cap estudi seriós) és l'atenció als malalts psiquiàtrics. És veritat que els equips de salut mental, ubicats als Centres de Salut, estan més a prop dels ciutadans que abans, especialment els de Ciutat, però també és veritat que aquests no arriben als que haurien d'arribar. Es troben realment bloquejats per les problemàtiques psicològiques més lleugeres i els malalts més greus i delicats, els que realment necessiten tractament/seguiment psiquiàtric i/o psicològic queden desbancats, per manca del temps necessari ja no hi arriben... L'escàs nombre de llits hospitalaris per aquests malalts més greus, no fan més que exprimir encara més les famílies que tenen el membre amb problemes. Per aquests malalts tampoc hi ha programes socio-sanitaris per recolzar i reforçar l'atenció d'aquestes persones ja de per si molt marginades i castigades per la nostra societat. No podem oblidar l'atenció als domicilis dels malalts terminals (no oncològics); també són situacions fortes que necessiten una atenció especial, on hi ha unes mancances i necessitats que cal revisar i reforçar. Voldria que

aquestes notes, resum, de qüestions sanitàries que ens preocupen a un bon grup de persones que treballam en la sanitat pública, arribàs als ciutadans per adonar-nos, per ajudar a crear consciència, i fer-nos solidaris segons les nostres possibilitats i "empènyer - empenyar" els nostres polítics que a la vegada demanin i manin (això és tasca política) als seus tècnics, que cerquin i presentin **solucions reals**, programes socio-sanitaris adients per ajudar, alleugerir tantes angoixes i dolors.

NOTA

Voldríem deixar clar. En l'article hem utilitzat el terme "vàlid / no vàlid". (podríem parlar d'alt grau de dependència) Cal constatar que per a nosaltres tota persona és vàlida El problema està en si els "programes" que es duen a terme són o no vàlids per a aquestes persones amb problemes. que no per ser invàlida deixa de ser "**vàlida**". Per a l'Administració sembla que sí. En principi, el problema que esmentam pot tenir la seva arrel en el camp sanitari, però acabarà creant la ramificació en el camp social, o a l'enrevés, és igual. Un i l'altre estan fortament relacionats i es generen un a l'altre independentment del seu començament creant noves dificultats o reptes: El que veritablement els unifica, és que ambdós els pateix la mateixa persona, sols l'Administració els separa considerant-los camps diferents. Cal cercar solucions globals si volem respondre eficaçment a les persones, sols així podrem parlar de programes humanitzades.

Llorenç Villalonga

en el centenari del seu naixement

(Palma 1897 - 1980)

VIDA

Llorenç Villalonga (Palma 1897 - 1980), important novel·lista mallorquí, de qui enguany se celebra el centenari del naixement, mostra, dins el seu procés creatiu, uns inicis propers a Anatole France i prest es consolidarà dins una estètica proustiana. El sedueix la troballa de Proust que diu que no hi ha més paradisos que els paradisos perduts. Una activitat periodística, vasta i constant, el fa col·laborar com a articulista a *El Día*, *Baleares*, *El Correo Catalán*, *Destino*, etc. A diverses publicacions immortalitzà el pseudònim Dhey, emprat també per signar algunes novel·les. La seva projecció novel·lística s'inicia amb *Mort de dama*

(1931), on contempla a la llum suau de l'humor o amb pinzellada més agra d'esperpent i sàtira, el procés de decadència de la societat mallorquina. Després, assumeix la direcció literària de *Brisas* (1934-1936), revista il·lustrada que fou decapitada per la Guerra Civil. S'enlluerna transitòriament amb el pensament feixista però, abans d'acabar la guerra, es tanca dins un exili interior del qual només surt després de la Segona Guerra Mundial.

La seva vasta producció abasta quinze novel·les, cinc llibres de relats i cinc volums de teatre. Una obra marcada per la reflexió continuada sobre el procés de decadència de la civilització

occidental. Entre les seves obres més importants cal esmentar : *Bearn* (1956), *L'hereva de donya Obdúlia* (1964), *Desbarats* (1965), la quasi autobiografia *Falses memòries de Salvador Orlan* (1967) i *El misantrop* (1972). Va obtenir alguns premis literaris: el Ciutat de Palma de Novel·la, el Premi Nacional de la Crítica, el Premi Nacional Narcís Oller i el Premi Josep Pla.

Bearn, la seva millor obra, s'ha traduït a moltes llengües i té versions en italià, hongarès, francès, anglès, noruec, alemany, neerlandès, xinès, vietnamita i en alfabet Braille.

Bearn (fragment)

La bellesa és una força tràgica. El paganisme pretén que és l'alegria de la vida. Per a mi representa la tristesa. El Renaixement situava la intensitat del plaer artístic per damunt totes les coses. Quina aberració, amic! Els antics ens han deixat gracioses escultures d'animals, xots innocents, nobles cavalls i vaques pacífiques. En sortir de visitar la fauna que es conserva al Museu Vaticà us sentiu l'ànima lleugera com després d'un bany

de puresa. Els artistes que crearen tan belles escultures no pretenien treure les coses de lloc ni actuar damunt la nostra sensibilitat d'una manera desmesurada. Ells, sí, foren uns vertaders clàssics. El desassossec i el pecat comencen amb l'entronització de l'humanisme. S'ha dit que l'art tot ho ennobleix, però com més artística, com més delicada sigui la representació de la bellesa femenina, amb més intensitat

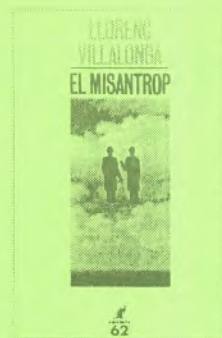
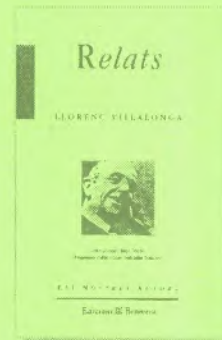
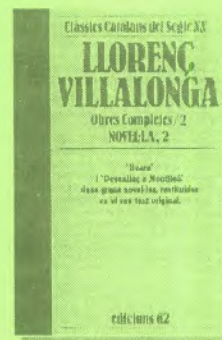
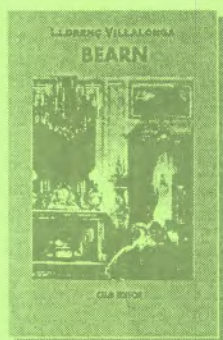
parlarà als sentits de l'home. La dona amable i modesta, convenientment vestida, encara que perillosa, pot esser també una nota pura i consoladora. La dona divinitzada, la Venus, constitueix un sacrilegi. Els qui afirmen que l'art és sempre pur són o hipòcrites o retòrics sense sensibilitat. L'art és de vegades una embriaguesa. Les temptacions de sant Antoni, les de Pafnuci, són plenes de bellesa; Lucifer era bellíssim

De la Introducció de Mort de dama

"El barri és venerable, noble i silenciós, amb carrers estrets i cases amples, que semblen deshabitades. Entre les volades dels casals, el cel fa vibrar el seu blau lluminós com una llançada. L'herba creix entre les juntes de les pedres, amples com a lloses. Rompen el silenci, de tard en tard, remors de campanes.

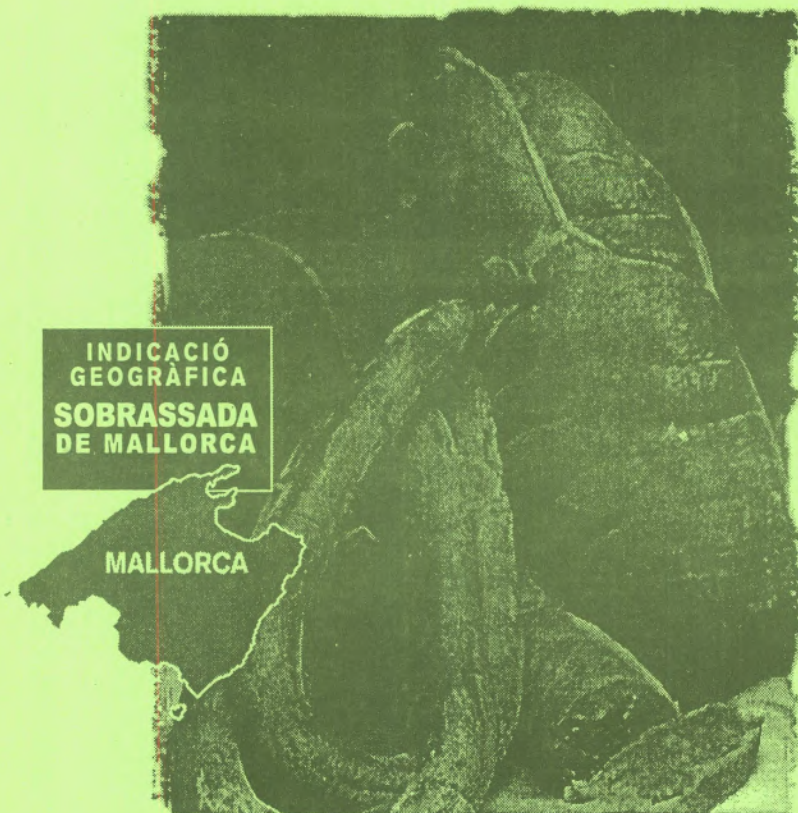
Pel barri, no hi passa ningú. "Els veritables habitants d'aquests carrers són els gats", ha dit Santiago Rusiñol. Mallorca és un país privilegiat per als éssers gatescos. El gat exigeix silenci, ordre i netedat, com un filòsof escolàstic: els renous del món no el deixarien meditar. Els gats i els canonges guarden analogies. Així han triat el mateix barri. L'aristocràcia, la burgesia, també anhelan reposar. L'escenari és apropiat. No descriuré una vegada més com és una antiga casa mallorquina; poc més o menys, igual que una lleonesa o catalana. Bells quadres en el quals, de sobte, no es veu què hi ha pintat; cadires de repòs i llits barrocs, amb cortinatges de domàs. Aquests llits tenen molts de matalassos: s'hi dorm molt bé. A l'altre cap de la ciutat, als

afores, pel Terreno, per Gènova, s'hi belluga un món colonial, compost de pintors, turistes i senyores que fumen. Són gents estranyes, que es banyen a l'hivern i viuen d'esquena a la religió. Fabriquen *cocktails* endiablats. Donen balls i tes. El barri antic fingeix ignorar-ho. Sense valor ni desigs per declarar-los batalla, opta per declarar-los inexistents. "Creis, Monsenyor, que el mes que ve serem a França, restablerts en els nostres privilegis?", demanava, per allà el 1792, un vell prelat a un company d'emigració. I replicava l'altre, prenent un pols de rapè: "Monsenyor, no hi veig cap inconvenient." Alguna senyoreta indígena, en els tes quasi litúrgics del casino, demana ja *cocktails* de ginebra i vermut. Dues, al carnaval, s'atrevien a encendre una cigarreta. L'aire està carregat de presagis... Però el barri antic no se n'adona. A les platges estava privat que els homes passassin a la part de les senyores. Les americanes escamotetgen aquesta llei passant elles a la part dels homes. Tal volta qualche mallorquina exaltada les imita. Però el barri antic no se n'adona."

**Consell
de Mallorca**

Cultura i Patrimoni Històric

De la millor tradició, la seva qualitat

Quan un producte arriba a la categoria de signe d'identitat, la feina només és una: mantenir-ne la qualitat.

La Indicació Geogràfica Protegida/Sobrassada de Mallorca garanteix l'elaboració d'un producte

amb el control del Consell Regulador, amb matèries primeres d'excel·lent qualitat i total absència de colorants.

Tastau-la. Amb tota garantia.

Producte
Balear

La Qualitat,
també a l'alimentació

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Agricultura, Comerç i Indústria